

טרו מלסה Tru Melese

01:00:01:11 01:00:00:10
שמי טרו מלסה.

01:00:05:06 01:00:03:18
שמו של אבי הוא מלסה מקונן.

01:00:09:22 01:00:07:04
שמו של סבי מצד אבי הוא מקונן טקו,

01:00:15:24 01:00:11:05
ושמה של סבתי מצד אבי הוא בלטץ' טקה.

01:00:22:06 01:00:16:20
שמו של סבי מצד אמי הוא וורקה אבלאו,

01:00:30:02 01:00:26:04
לו נולדה רק ילדה בת יחידה, אמי.

01:00:36:15 01:00:30:10
אחיו של סבי נפטר בגונדר והוא היה נזיר יהודי.

01:00:45:13 01:00:42:06
שמו היה נגה אבלאו והוא נקבר בגונדר.

01:00:47:19 01:00:47:02
הם דודים שלך?

01:00:53:03 01:00:48:01
הוא דודה של אמי. הוא שימש כנזיר ומעולם לא קיים יחסי אישות.

01:00:56:21 01:00:53:16
בעבר הוא חי בקווארה אך כשזקני הכפר נפטרו,

01:01:02:20 01:00:57:13
הוא התבקש לעזוב את קווארה ולעבור לכפר בשם "צהיי מאווצ'ה".

01:01:11:00 01:01:03:02
הוא עבר לשם ולבסוף נרצח בתלייה.

01:01:14:22 01:01:11:04
לניחום האבלים בשבעה הגיעו קייס ברקו

01:01:17:17 01:01:15:15
וקייס הדנה, שאשתו היתה קרובת משפחה של נגה אבלאו.

01:01:20:02 01:01:18:16
מהי שנת הלידה שלך?

01:01:22:11 01:01:20:08
נולדתי שנה לאחר עזיבת האיטלקים.

01:01:25:09 01:01:23:19
מה שם המקום בו נולדת?
-שנה אחרי.

01:01:30:10 01:01:25:18
מה שם מקום הולדתך?
"גונדנה" שב-קווארה.

01:01:39:17 01:01:34:14
סבי, וורקה אבלאו, גר בצד אחד, ובצד שני
גר אבא טקלה שהיה שומר.

01:01:45:13 01:01:40:06
סבי מצד אבי היה שומר, ואבי היה רועה צאן.

01:01:50:17 01:01:46:09
לטדסה טללה, ליגזאו וורקה ולמלסה
מקונן נולדו ילדים בגונדנה.

01:01:53:10 01:01:50:20
לשלושתם נולדו שני ילדים, במקום
בו אבא טקלה היה גר.

01:01:59:03 01:01:54:06
גדלנו שם, וכשקייס אבא טקלה עזב לגונדר,

01:02:02:19 01:01:59:20
אבי הלך בעקבותיו ואמי שבה לבית אביה.

01:02:06:05 01:02:02:21
אך אנחנו, וגם אמי, נולדנו בגונדנה.

01:02:08:14 01:02:06:12
גונדנה?
- השם של הכפר הוא גונדנה.

01:02:13:11 01:02:08:17
גונדנה?
- כן, גונדנה. זה היה שטח פתוח ומישורי.

01:02:16:01 01:02:14:03
מה היה תפקידך או המקצוע שלך?

01:02:18:13 01:02:17:01
בילדותי התחלתי להשגיח על הפרות.

01:02:23:02 01:02:19:03
לא היה בן בבית, ולכן השגחתי
על הפרות עד שהתחתנתי,

01:02:27:13 01:02:23:13
בגיל עשר, ואז חדלתי מלעסוק בזה.

01:02:34:24 01:02:28:03
בגיל שלוש עשרה ילדתי ועזבתי את הבית.

01:02:37:06 01:02:35:22
מה התרגום לשם שלך?

01:02:40:21 01:02:38:04
למה נתנו לך את השם "טרו"?

01:02:43:15 01:02:40:23
כי אבי אמר שאני טובה.

01:02:53:19 01:02:45:02
אמי ניסתה להיקלט הרבה זמן עד
שנולדה אחותי יוהאדר מלסה.

01:03:01:04 01:02:54:11
ביום השמונים להיוולדה, לאחר השטיפה
שבסיום השהייה בבקתת הנידה,

01:03:10:19 01:03:01:21
אבי הבחין בה מרחוק והיא הבחינה
בו ושניהם חשו תחושת געגוע.

01:03:14:16 01:03:11:06
באותו הערב סבתי שחטה פרה,

01:03:16:06 01:03:14:19
הכינה טג',

01:03:19:07 01:03:17:18
ובאותו הלילה אמי נקלטה להריון איתי,

01:03:22:06 01:03:20:07
בלילה שחזרה לביתה מבקתת הנידה.

01:03:32:02 01:03:24:03
היא לא הבינה מדוע היא חשה ברע,
ואז התברר שהיא נושאת תינוק.

01:03:38:04 01:03:32:15

אחותי יוהאדר לא ינקה,
היא רק שרטה את אמי,

01:03:40:04 01:03:38:18

על כן לא הייתה לה תקופת יניקה.

01:03:51:02 01:03:40:13

נולדתי בדיוק בחודש התשיעי, ואבי
אמר "התינוקת הזאת טובה,

01:03:55:03 01:03:51:11

היא הגיעה ללא תכנון ולכן היא
טובה". בשל כך נקראתי טרו.

01:04:01:02 01:03:56:03

השם הזה נשאר, וכשמלאו לי בדיוק
שישה חודשים והתחלתי לרוץ,

01:04:08:03 01:04:02:02

אמי מספרת שנכוויתי חמש פעמים בילדותי
בגלל התרוצצויות הלא פוסקות שלי.

01:04:12:18 01:04:08:16

כשבגרתי לא הייתה במשפחה בת נוספת

01:04:15:03 01:04:13:03

ולכן גידלתי את אחותי בקשיחות.

01:04:19:15 01:04:15:15

סבתי אסרה עליי להיכנס לבקתה כי
חששה שארביץ לאחותי, ולא נכנסתי.

01:04:24:08 01:04:20:15

גרנו בגונדנה במשך תקופה ארוכה.
סבתי גידלה את אחותי

01:04:28:20 01:04:24:10

ואמי גידלה אותי. באותה תקופה, אמי
נכנסה להריון עם אחותי השנייה

01:04:31:10 01:04:28:22

שנולדה מאוד רזה וינקה עד גיל שלוש.

01:04:36:09 01:04:31:20

אבי נאבק כדי לפרנס, וכשלא הצליח,
הוא עזב ל "גטאדר" שבגונדר.

01:04:44:14 01:04:37:14

לאחר עזיבתו, לא גדלתי עם אבי,

הוא מעולם לא האכיל אותי

01:04:47:16 01:04:45:21
ולא גידל אותנו. הוא עבד בתפקיד ממשלתי.

01:04:49:12 01:04:47:24
למה הוא עזב לגונדר?

01:04:51:22 01:04:49:24
לצורך לימודים.
- לשם לימודים?

01:04:55:05 01:04:52:00
הוא עזב למקום בשם "גטאדר"
אחרי שסיים ללמוד.

01:04:58:06 01:04:55:12
הוא התקבל לגטאדר, כמו הרבה כפריים
אחרים המגיעים לשם.

01:05:01:06 01:04:58:10
מה זה "גטאדר"? מה זה אומר?

01:05:04:10 01:05:02:10
כדי לעבוד בעבודה ממשלתית.
-מה זה "גטאדר"?

01:05:08:05 01:05:04:15
נדרש ממנו לצבור ניסיון כדי לקבל מעמד,

01:05:10:22 01:05:08:18
וכשהוענק לו מעמדו, הוא נקרא "גטאדר",

01:05:13:05 01:05:11:09
כשצבר וותק ומעמד או נחשב לעובד ממשלה.

01:05:22:18 01:05:14:01
אבי נהג לספר שהוא הקים את העיר "אזזו"
בעזרת מסים שנגבו עבור חמאה טרייה.

01:05:26:21 01:05:22:22
אבי מלסה תמיד הסכים ללכת כשהורו לו,

01:05:28:18 01:05:27:12
הוא מעולם לא התלונן על היותו לבד.

01:05:36:01 01:05:30:10
הוא נענה לכל פעם שממשלת היילה
סלאסי הורתה לו ללכת.

01:05:43:01 01:05:38:18
כשאבי סיים את שירותו הצבאי, בתור
גובה מסים, היו לו מפקדים ופקודים.

01:05:46:14 01:05:44:03
בהמשך,

01:05:55:06 01:05:48:14
הוא הפך להיות איש עסקים בעיירה הממוקמת
ממערב לקווארה בשם "מטמה".

01:05:56:12 01:05:55:17
הינה תמונה, כדי שיראו את אבי.

01:06:02:16 01:05:57:11
הוא הפך לאיש עסקים. אבי לא אכל
מאכלים טריים שטרם בושלו.

01:06:08:03 01:06:03:09
בשל היותו עובד ממשלה, הוא נהג
ללכת לגונדר בחודש אוקטובר,

01:06:11:10 01:06:09:09
בזמן שאנשי עסקים היו עוברים
דרך יער לקווארה,

01:06:17:08 01:06:13:02
ונהג לחזור לקווארה בחודש יוני,
כשתקופת העסקים הסתיימה.

01:06:21:19 01:06:17:22
הוא נהג לשהות בקווארה מחודש
יוני ועד אוקטובר,

01:06:25:08 01:06:21:23
והחל מאוקטובר הוא נהג לשהות
במטמה, שם לא נכחו אנשי גודג'ם,

01:06:27:21 01:06:25:24
אלא רק אנשי עסקים מקווארה.

01:06:30:08 01:06:27:23
הוא עבד שם כשומר.

01:06:35:21 01:06:33:02
היו חיילים שתפקידם היה לשמור
בזמן שאבי גבה מסים.

01:06:40:02 01:06:36:09
אבינו נהג לומר לנו "תזהרו.

אני לא אומר שאתם משפחתי,

01:06:43:10 01:06:40:23

בתי הממשלה מאוד מרווחים.

01:06:47:10 01:06:44:13

כשאתם מגיעים, בדקו אם יש או אין חיילים.

01:06:55:16 01:06:49:00

תשלחו לי מכתב וכשהחיילים

לא יהיו שם, תתגנבו,

01:06:58:01 01:06:55:24

תמכרו בעיר "מסונדה" ותחזרו לכפריכם.

01:07:01:11 01:06:58:16

אם יהיו שם חיילים, שלא תזוזו ממקומכם."

01:07:03:16 01:07:02:09

הוא אמר לנו להמתין בקווארה

01:07:06:07 01:07:04:05

ושלח את הוראותיו במכתב.

01:07:13:10 01:07:07:16

כשנפוצה השמועה שהחיילים לא נמצאים,

כולם ברחו לבסונדה ונשארו שם.

01:07:18:16 01:07:14:09

מלסה מקונן מעולם לא גזל כסף.

01:07:24:10 01:07:18:23

הוא קיבל אינספור הצעות שוחד,

בתמורה לקבלת עראק וחמאה.

01:07:29:13 01:07:24:23

אין לי מילים לתאר לך את החמאה

שהביאו לו מגודג'ם.

01:07:33:21 01:07:31:06

כיוון שלא היה להם למי לתת את הכסף,

01:07:38:11 01:07:35:02

כמות הסוכר והמלח הגס שהוצעה לו

יכולה הייתה להגיע לתקרת הבית.

01:07:42:05 01:07:39:05

אבי מעולם לא נגע בחומרים ללא נוכחות חיילים.

01:07:49:16 01:07:43:16

היה מישהו מקווארה שנגע בחומרים,
ואחד החיילים לפתע הופיע.

01:07:58:03 01:07:51:06
אותו אדם נתפס ונענש.

01:08:02:13 01:08:00:07
החייל השתגע, כעס. שאלו אותו מדוע
הוא לא להקשיב להוראות,

01:08:06:11 01:08:03:11
"חשבת שמקומות ממשלתיים הם צפופים?
הם מאוד מרווחים."

01:08:09:14 01:08:07:01
הוא חזר לבסוף בידיים ריקות.

01:08:20:02 01:08:10:02
אחרי שהתחתנתי וילדתי את ילדיי
הקטנים, בתי ירושלים ובני גשאו,

01:08:25:00 01:08:20:13
האמהרים חשבו שאבי גנב את המסים
שהוא גבה,

01:08:29:15 01:08:25:19
והגיעו למחרת לביתנו, פרצו וגנבו פרות.

01:08:31:21 01:08:30:02
מי נכח בבית?
- האמהרים.

01:08:36:21 01:08:32:08
מי נכח בבית באותו זמן? אביך
לא נכח בבית באותה תקופה?

01:08:39:05 01:08:37:04
חמי?
- לא, אביך.

01:08:40:17 01:08:39:09
בגלל שאבי היה גובה מסים,

01:08:46:14 01:08:41:01
האמהרים טענו שהוא גזל רכוש, ולכן
גנבו את כל הרכוש למחרת.

01:08:55:17 01:08:47:12
היית בבית אמך באותה תקופה?
- אמי שהתה בקווארה באותה תקופה.

01:08:58:00 01:08:56:13
אמי התגרשה מאבי לפני המקרה הזה,

01:09:00:05 01:08:59:02
כשעוד נשאו אותי על הגב.

01:09:02:24 01:09:01:05
הוא עזב אחרי הגירושים?

01:09:06:05 01:09:03:13
אחרי שנולדתי.
-הוא עזב?

01:09:14:16 01:09:06:07
הוא עזב לטובת משרה ממשלתית וחזר
לפני שאחותי הקטנה נולדה,

01:09:21:20 01:09:15:05
רק כאשר הוא יצא לפנסיה.

01:09:32:06 01:09:23:05
בהתחלה, הוא נשלח לגזום עצים
ביער ושהה שם עם חיות בר.

01:09:38:14 01:09:33:02
יחד איתו היו עמיתיו לעבודה שהיו
בדרגות צבאיות נמוכות יותר.

01:09:41:04 01:09:39:04
התמונה של אביך היא מתקופת היותו חייל?

01:09:46:11 01:09:41:17
אבי היה חייל ואמו הלכה בעקבותיו.

01:09:51:05 01:09:46:13
לאמי לא הייתה אמא וכשאבי ביקש
ממנה להצטרף אליו, היא סירבה.

01:09:53:20 01:09:51:21
היא העדיפה להיות עקרת
בית ולגדל ילדים.

01:09:56:22 01:09:54:12
אחרי שנים של מגורים בקווארה,
היא התחתנה עם גבר אחר.

01:10:03:01 01:09:57:23
אבי העסיק משרתות, לא הייתה לו מחויבות לאמי.

01:10:06:23 01:10:04:09
הוא העסיק משרתות ולא
היה מחויב לאף אחת.

01:10:12:06 01:10:07:03
בת כמה היית כשאביך עזב לצרכי עבודה?

01:10:14:05 01:10:12:08
מתי הוא עזב?
- כן, לשם עבודה.

01:10:15:24 01:10:14:14
בטרם מלאו לי שלוש או ארבע שנים.

01:10:18:15 01:10:16:09
ומתי היית רואה אותו אחרי שעזב?

01:10:23:14 01:10:18:18
כשהוא יצא לפנסיה ועבר למטמה,

01:10:27:00 01:10:23:24
כשהוא התבקש לשהות במטמה בתקופת החורף.

01:10:30:09 01:10:27:12
בחורף הייתה נדידה והוא
נהג לשהות בקווארה.

01:10:33:00 01:10:30:17
ובאותה תקופה היית רואה אותו?

01:10:37:02 01:10:33:07
הוא נהג להגיע בחודש יוני ולעזוב באוקטובר.

01:10:46:17 01:10:37:17
גם אשתו הראשונה, לפני אמי,
נהגה לשהות אצלנו בחורף.

01:10:50:08 01:10:47:08
כשהעברנו את החורף איתה בקווארה
נפתח שם בית ספר.

01:10:52:09 01:10:50:18
אחותי למדה וסיימה בהצלחה,

01:10:56:22 01:10:54:14
היא מעולם לא העתיקה את מה
שהיא הייתה קוראת.

01:11:01:08 01:10:57:22
כמה ילדים הייתם?

01:11:04:02 01:11:01:10
היינו שני ילדים של אבי.
-רק שניים?

01:11:07:03 01:11:04:11
השלישית נולדה מאוד רזה,

01:11:09:14 01:11:07:05
ורק לאחר שלוש-ארבע שנים היא התחזקה.

01:11:15:12 01:11:11:10
בגלל שהיא הייתה בתו של גבר אחר,
אבי נמנע מלהתקרב אליה.

01:11:16:23 01:11:15:23
זה קרה בתקופה שאבי לא היה בסביבה.

01:11:21:18 01:11:17:14
לבסוף היא עברה לכפר
אחר, באזור מדברי.

01:11:25:07 01:11:22:15
נהגת לראות את אביך בילדותך?

01:11:26:12 01:11:25:10
את אבי?
- כן.

01:11:30:10 01:11:27:00
בשלב מאוחר יותר, אחרי שהוא הגיע ממטמה,

01:11:33:06 01:11:30:24
שם התבקש לשהות אחרי שעבר בהרבה ערים.

01:11:37:04 01:11:33:17
הוא טען שחורפי שם ושזה "מקום מת".

01:11:39:22 01:11:37:17
בזמן שהאחרים סירבו לשהות שם, אבי הסכים.

01:11:42:19 01:11:40:08
הוא שהה שם מדי חורף החל מחודש יוני.

01:11:47:13 01:11:43:05
הוא לא עבד בתקופה הזאת,

01:11:50:10 01:11:47:19
אלא שהה שם מחודש יוני, כשבאוקטובר
הוא היה חוזר.

01:11:54:16 01:11:51:08
גרת בבית אמך באותה תקופה?
- כן.

01:11:56:19 01:11:54:24
במה עסקתם?

01:12:04:09 01:11:56:22
כשאבינו נכח למדנו, ואחרי
עזיבתו, הפסקנו,

01:12:10:10 01:12:04:20
והתחלתי להשגיח על פרות ולטחון
זרעים בעודי ישובה על סלעים.

01:12:11:17 01:12:10:13
באיזה גיל?

01:12:13:23 01:12:12:02
אוי אוי ובכן

01:12:18:22 01:12:14:12
התחתנתי בגיל עשר, כשלפני זה
עסקתי בהשגחה על פרות.

01:12:26:10 01:12:19:08
לא ידעתי אפילו להכניס חוט למחט כשהתחתנתי,
אז למדתי מאמי ומחמתי.

01:12:28:17 01:12:26:21
אחרי שלמדתי לעשות זאת, משפחתי אמרה לי

01:12:33:13 01:12:29:01
שבגיל שלוש-עשרה קיימת תקופת המתנה
של שלוש שנים המכונה "מדגו".

01:12:36:17 01:12:34:09
תשאלי על זה, קוראים למושג "מדגו".
- מה המשמעות?

01:12:39:19 01:12:36:22
איסור על הבת לישון עם בעלה, אלא רק עם הוריה.

01:12:43:05 01:12:40:21
אחרי שהוחלט שעליי להמתין שלוש שנים,

01:12:46:13 01:12:43:18
בעלי החליט שהגיע זמני, בטרם סיום
תקופת ההמתנה, והוריי מסרו אותי.

01:12:49:12 01:12:47:12
הם שלחו אותי ללכת לישון בבקתה.

01:12:52:19 01:12:51:00
עם מי?
- יחד עם בעלי.

01:12:54:16 01:12:53:03
היה איסור על לינה עם הבעל במשך
שלוש השנים הראשונות.

01:12:58:19 01:12:55:12
קראו לזה "מדגו" ובתקופה
הזו האב גידל את הילדה.

01:12:59:05 01:12:58:22
נכון.

01:13:01:23 01:12:59:09
היצר הגברי של בעלי הביא אותו

01:13:04:20 01:13:02:10
להתווכח ולכעוס על שלא נתנו לו את אשתו.

01:13:11:11 01:13:05:19
הוא סירב להמתין שלוש שנים?
- הוא סירב להמתין ולקחו אותי אליו.

01:13:18:07 01:13:14:10
שרדתי הכל, וילדתי בגיל שלוש-עשרה.

01:13:23:06 01:13:19:20
העברתי שנתיים ובשנה השלישית ילדתי.

01:13:26:13 01:13:24:05
לא קרה לי כלום. אדרבא, האהבה שלנו פרוחה.

01:13:32:13 01:13:26:19
לא הצלחתי לרחוץ את רגליו, להתכופף ולכרוע.

01:13:36:05 01:13:33:06
מה קרה לך?
- לא היו לי כוחות, והוא היה מרים אותי.

01:13:37:09 01:13:36:09
היום כבר לא.

01:13:40:16 01:13:37:22
הוא היה בן ממשפחה אמידה באותה תקופה.

01:13:43:17 01:13:41:06
הוא הבחין בכך שהרחיזה
הייתה בלתי אפשרית עבורי,

01:13:45:20 01:13:44:03
וביקש שאביא לו כד מלא במים
כדי שירחץ את רגליו עצמו.

01:13:47:01 01:13:46:01
אני ישבתי והמתנתי.

01:13:53:05 01:13:47:16
כשהוא סיים לרחוץ את רגליו פיניתי
את כלי הרחצה.

01:13:58:00 01:13:53:18
בעלי דנ'או גידל אותי יותר טוב מהוריי.

01:14:02:22 01:13:59:10
כיצד היית מגדירה את ילדותך עד גיל עשר?

01:14:06:06 01:14:03:07
היית משחקת עד גיל עשר?

01:14:10:00 01:14:07:09
יחד עם בעלי?
- לא, כשהיית ילדה.

01:14:13:09 01:14:10:06
איזה משחקים נהגת לשחק?

01:14:18:12 01:14:15:08
היינו תחת הפיקוח של אבינו החורג,

01:14:20:17 01:14:18:20
שהיה קשוח מאוד.

01:14:25:13 01:14:21:01
היינו יוצאים החוצה בהשגחה
של בחורים צעירים.

01:14:31:17 01:14:26:18
באתי ופיה הייתה קשיחות, אסרו
עלינו לצאת משטח החצר.

01:14:39:11 01:14:32:14
נהגנו לשחק בשבתות, וכמה ילדים
שגדלו איתנו הוכו כעונש.

01:14:43:06 01:14:39:21
היכו גם אותנו ואסרו עלינו לצאת
משטח החצר, וכך עשינו.

01:14:45:10 01:14:43:17
יצאתי רק כשעברתי לחיות עם בעלי.

01:14:47:12 01:14:45:15
אבינו החורג היה מאוד קשוח.

01:14:51:24 01:14:48:07
אהבתי את אבי החורג יותר מאת
אבי ואמי האמתיים.

01:14:53:11 01:14:52:02
אבי החורג היה אדם מבוגר וחשוב.

01:14:55:19 01:14:53:20
בשלב מאוחר יותר, הוא נהיה גם
דודו של בעלי.

01:15:01:05 01:14:56:11
איך אתאר לך שלכל מקום
שאליו הלכנו השגיחו עלינו.

01:15:03:11 01:15:01:13
כולם היו אמהריים ולא פלאשים.

01:15:06:20 01:15:03:24
הורו להם להתלוצץ אלינו לשאיבת
מים וגם לאיסוף קרשים.

01:15:10:12 01:15:07:06
אמי הייתה יורדת ומזהירה את כולם
שלא נדאיג אותה.

01:15:14:07 01:15:12:12
לבסוף כל אחד תפס את מקומו, וחי שם.

01:15:17:22 01:15:14:11
אבינו לא חיתן אותנו אלא אימנו.

01:15:21:09 01:15:18:16
הוא לא היה זמין, הוא היה עובד ממשלה.

01:15:24:05 01:15:21:16
מי לימד אותך לעבוד בבית?
אילו מטלות נהגת לעשות?

01:15:28:01 01:15:24:09

טחינת גרעינים.
-מי לימד אותך לטחון?

01:15:31:12 01:15:29:02
לא הייתי מכינה אינג'רה.
-והטחינה?

01:15:34:14 01:15:31:22
עמדנו על סלעים ונאבקנו כדי לטחון
את הגרעינים,

01:15:35:22 01:15:34:24
למרות שלא הייתה כמות גדולה.

01:15:39:22 01:15:36:13
אספנו קרשים ומזגנו מים.
לא היה משהו נוסף.

01:15:42:12 01:15:40:01
בנוסף לאלה, השגחתי על הפרות

01:15:46:07 01:15:43:02
של אמי עד שהתחתנתי.

01:15:55:22 01:15:46:22
הבגדים שלי היו נקרעים מהקוצים בשטח
כשהפרות ברחו, והייתי משתגעת מזה.

01:16:02:05 01:15:57:24
מה כוונתך בזה ש"היית משתגעת"?

01:16:06:07 01:16:02:15
כשהייתי משגיחה על הפרות, כי
האזור היה פראי ומלא בקוצים,

01:16:09:17 01:16:06:23
הקוצים היו נתפסים בבגדים
שלי וקורעים אותם.

01:16:12:02 01:16:10:02
כשהייתי הולכת לשם, לא נשאר לי בגדים.

01:16:16:20 01:16:12:08
אמי נהגה להתלוצץ על שהגוף שלי
הוא זה שהורס את הבגדים.

01:16:21:12 01:16:18:12
אחותי הגדולה מעולם לא הייתה יוצאת לחצר.

01:16:22:05 01:16:21:16

למה?

01:16:29:12 01:16:22:11
צמחה לה על בליטה על הרגל בעקבות
מחלת הסרטן וזה הכאיב לה.

01:16:30:21 01:16:29:16
היא תמיד הייתה במטבח,

01:16:34:01 01:16:31:02
ואני השגחתי על פרות והבאתי מים וקרשים.

01:16:36:17 01:16:34:04
ומה לגבי ההליכה עצמה ומקל ההכוונה של הפרות?

01:16:38:05 01:16:37:06
השטח היה מכוסה באבנים.

01:16:42:16 01:16:38:22
אימנו גידלה אותנו בצורה יוצאת
דופן, היא הייתה כמו גבר,

01:16:47:23 01:16:43:13
והיא נהגה לומר לנו "אתן בנות, אל
תביישו אותי, זה מרגיז אותי."

01:16:52:07 01:16:48:13
היא נהגה לומר לי לא לבוא אליה
בטענות על שעשו לי עוול,

01:16:54:00 01:16:52:23
כי זה הרגיז אותה.

01:16:58:00 01:16:54:17
היא הייתה אומרת שהיא מעדיפה לשמוע
את זה מפי אחרים ולא מפינו.

01:17:00:00 01:16:58:17
היא גידלה אותנו בצורה יוצאת מן הכלל.

01:17:04:00 01:17:00:06
אמך נהגה לומר זאת בגלל
שלא היו בנים בבית?

01:17:12:05 01:17:05:07
היה לה בעל, אבל היא לא רצתה שנהפוך
לילדי רחוב ונשוטט בחוץ.

01:17:15:08 01:17:13:03
היא נהגה לומר לנו "אתם מכירים את

התרבות שלנו ואתם שומעים סיפורים."

01:17:16:20 01:17:15:14
זה לא כמו פה,

01:17:22:07 01:17:17:02
חיתנו אותנו ונשארנו בקווארה עם הבעלים שלנו.

01:17:27:20 01:17:23:23
אסרו עלינו לצאת ולא התחצפנו או הפרענו.

01:17:35:23 01:17:32:19
אני נשבעת בשם אבי שלא חשבתי
בכלל שקיימים גברים אחרים.

01:17:39:07 01:17:36:24
כשאני חושבת על זה עכשיו, חשבתי
רק על בעלי.

01:17:44:10 01:17:39:15
לא חשבתי על גברים אחרים ונדהמתי
לגלות שיש כל כך הרבה.

01:17:49:08 01:17:46:17
צחקו על שחשבתי כך.

01:17:56:24 01:17:52:23
עברנו לשכונה של חמי, אזור שוקק חיים.

01:18:03:07 01:17:57:12
לחמי היו חמישה בנים וכמה עבדים.

01:18:07:02 01:18:03:18
השפחה שאחותו קנתה הייתה משבט הגאלה.

01:18:09:08 01:18:07:24
היו לה שנים-עשר ילדים.

01:18:12:02 01:18:09:14
נכנסנו לבית, ולא יודעת איך להסביר לך,

01:18:15:00 01:18:12:19
אחז בי רצון עז לחזור לאמי כי
היא הייתה שם לבד.

01:18:19:14 01:18:15:18
מאוד רציתי לעזוב את שכונת בעלי
ולחזור, נשבעת בשם אבי.

01:18:22:02 01:18:20:04

למה? כי היו הרבה קרובי משפחה שם?

01:18:25:02 01:18:22:04
בגלל השיחות וחיי החברה היוצאי דופן שהיו שם,

01:18:31:14 01:18:25:18
כמות האורחים גם בחורף, ובנוסף לכל כמות האוכל.

01:18:37:10 01:18:32:01
ביתם היה ממוקם במעבר של הולכים ושבים.

01:18:39:17 01:18:38:09
כשהחשיך אורחים נהגו להישאר ללון,

01:18:42:24 01:18:40:22
ואנשים רעבים היו אוכלים ומעבירים את הזמן שם.

01:18:48:21 01:18:43:13
חיי היומיום היו קשים, וביתו של חמי היה מיוחד.

01:18:52:20 01:18:49:04
איך נראה כפר המגורים של אמך וסביבתו?

01:18:58:10 01:18:53:10
הכפר בקווארה היה מאוד יפה, כמו כל קווארה.

01:19:09:07 01:19:00:20
אמי הייתה רחוקה מבני משפחתה וגם אבי היה בודד,

01:19:12:22 01:19:09:10
גם הילדים עזבו עם הזמן.

01:19:17:22 01:19:13:12
השכונה הייתה נפלאה אבל מה עוד היה צריך בה?

01:19:26:01 01:19:22:18
אומרים שקווארה היא עיר שצריך לחיות בה

01:19:28:11 01:19:26:07
כי יש בה שפע של דבש, חמאה מיוחדת,

01:19:32:10 01:19:29:16
קרשים, מים ושטחים לחרישה בשפע.

01:19:40:09 01:19:36:24
אדם בשם קסה מקווארה נהג
לומר שקווארה היא כמו מנזר,

01:19:46:10 01:19:41:09
לא משנה הגיע לשם, לא היה
הבדל בין האמהרים לפלאשים.

01:19:52:03 01:19:46:20
הראשון שדרך על פיסת אדמה,

01:19:53:16 01:19:52:12
אף אחד אחר לא היה נוגע בשטח הזה.

01:19:55:14 01:19:54:06
אנשים היו יכולים לחרוש שם כרצונם.

01:19:58:23 01:19:55:16
היו כאלה שנהגו להגיע לערים אחרות,
לקנות פרדים או חמורים

01:20:00:16 01:19:59:04
ואפילו נשקים.

01:20:02:10 01:20:00:19
קווארה היא כפר גדול מאוד,

01:20:04:23 01:20:02:24
בעיקר הכפר בו התגוררו החמים שלי

01:20:09:15 01:20:05:13
שהיה כפר שהאוכל היה מצוי בו בשפע,
לא היה דבר שלא צמח שם,

01:20:10:15 01:20:09:24
וגם קיבלו שם אורחים.

01:20:14:13 01:20:11:00
אבל היה קשה לסחוב לשם מים כי הנהר היה רחוק.

01:20:18:20 01:20:14:19
את מתכוונת עכשיו לקווארה או למקום אחר?
- לקווארה.

01:20:22:11 01:20:19:02
הכפר של החמים שלי היה באזור
פורה, ושל אמי היה בשטח פתוח.

01:20:25:16 01:20:22:14
באזור הפורה אין דבר שלא צמח

01:20:28:11 01:20:26:17
והמון אורחים היו מגיעים.

01:20:31:15 01:20:29:07
היינו סוחבים מים ואורזים אינג'רה,

01:20:34:15 01:20:32:08
לא הייתה לנו שעת אכילה בשל כמות
האורחים שפקדו אותנו.

01:20:39:08 01:20:35:06
שם גדלנו, ילדנו והזדקנו.

01:20:47:15 01:20:41:01
עזבתי את קווארה ואת בית חמי
רק כדי להגיע לארץ ישראל.

01:20:51:00 01:20:47:21
חייתי בסודן שמונה שנים רק למטרה הזאת.

01:20:55:19 01:20:51:10
בעלך לקח אותך איתו לבית
הוריו אחרי שהתחתנתם?

01:21:03:02 01:20:58:01
נשארתי בבית אמי עד שילדתי,

01:21:06:12 01:21:03:24
הייתי מעבירה חודש או חודשיים בבית
החמים שלי, וחודש עם בעלי.

01:21:09:17 01:21:06:16
חודשיים אחרי הלידה בקווארה,
בעלי ביקש שאחזור אליו.

01:21:11:01 01:21:10:05
הוא היה עיקש.

01:21:20:18 01:21:14:08
כשיכולנו, היינו גם הולכים כל
שלושה שבועות לבית אמי,

01:21:28:03 01:21:21:03
אבל לא להרבה זמן כי היה לי בעל
ובנים בגיל הזה לא היו מסופקים

01:21:30:24 01:21:29:07
ולא אהבו להיפרד מהנשים שלהם.

01:21:35:23 01:21:31:12
בתרבות שלנו, כשאישה מתחתנת,
אסור לגבר לשחרר אותה,

01:21:37:22 01:21:36:04
הם צריכים להישאר כזוג אצל הוריו
של החתן לגדול.

01:21:41:23 01:21:38:17
הוא נשאר וגדל בבקתה.

01:21:45:22 01:21:43:01
ניסית ללמוד בבית ספר?
- ללמוד?

01:21:50:14 01:21:46:01
עד גיל עשר או אחרי הגיל הזה, לא למדת?

01:21:52:16 01:21:50:16
איפה שמענו בכלל על לימודים?
לא היה בית ספר.

01:21:54:14 01:21:53:00
לא היה באזור שלכם בית ספר?
- לא היה.

01:21:59:10 01:21:54:19
התחתנתי כשהייתי קטנה ואבינו
דאג שלא נתרחק יותר מדי.

01:22:03:01 01:21:59:22
אמי חששה שאבינו ייקח אותנו,

01:22:09:20 01:22:03:18
ולכן חיתנה אותי ואת אחותי בגיל עשר.

01:22:11:04 01:22:10:09
כדי שאביך לא ייקח אותך?

01:22:14:06 01:22:11:06
אבינו היה במטמה, במקום זר.

01:22:16:07 01:22:14:12
הייתה אפשרות כזו שהוא יגיע ויקח אתכן?

01:22:19:00 01:22:16:09
כן, היו אבות שלקחו את הילדים שלהם,

01:22:23:12 01:22:19:11
ואמי פחדה שהוא ייקח את הבנות

שהיא עבדה כל כך קשה לגדלן.

01:22:26:08 01:22:24:10
היא גידלה אותנו בעדינות וברוך.

01:22:28:13 01:22:26:20
זה היה קרוב לשכונה של חמי.

01:22:32:15 01:22:29:01
אבל לפני כן אביך שלח
אותך ללמוד בבית ספר?

01:22:35:22 01:22:33:10
כן, כשאבינו גר איתנו הלכנו לבית הספר.

01:22:40:17 01:22:36:06
המורה גר קרוב לבית הספר.

01:22:43:14 01:22:40:23
הוא לימד אתכם בתוך הבית?

01:22:46:03 01:22:43:16
הוא לימד את כולנו ביחד.

01:22:47:10 01:22:46:08
לא בבית ספר?

01:22:52:15 01:22:47:21
היה בית ספר שהיה מבנה עם קומות בדומה לפה,

01:22:56:22 01:22:53:01
היו כיסאות ישיבה ושולחנות, ושם למדנו.

01:23:06:06 01:22:57:17
מה למדת?
- את הא'-ב', ואז את השלבים המתקדמים.

01:23:10:05 01:23:06:18
אבל לא התקדמתי מעבר הא'-ב',
סירבתי לעלות רמה.

01:23:10:20 01:23:10:10
למה?

01:23:15:20 01:23:10:22
את תופתעי לשמוע, אבל הבן אדם היה חולה.

01:23:23:00 01:23:16:00
מי?
- המורה שלנו היה נכה והיה לו ריח רע.

01:23:26:20 01:23:24:02
היינו סובלים מהמכות שלנו.
- הוא נהג להכות?

01:23:32:19 01:23:26:24
הוא נהג להכות אותנו באמצעות
חתיכת עץ שטוחה.

01:23:35:02 01:23:33:12
הוא היה אומר לתלמידים שהפריעו
לפרוס את ידיהם,

01:23:37:11 01:23:35:05
והבעיה שלי היא שאהבתי לקום מהכיסא.

01:23:40:21 01:23:37:20
הוא היה אומר לי לפרוס את ידיי והיה
מכה אותי עד שהייתי מדממת.

01:23:45:12 01:23:44:00
בערב, אחרי יום שלם שהוא היכה אותי,

01:23:49:01 01:23:46:01
אמרתי לאבי שאני מקווה שאהיה
חולה בלילה

01:23:51:07 01:23:49:03
כדי שלא אצטרך ללכת ללימודים למחרת.

01:23:57:23 01:23:55:23
מעבר לזה, היה קשה לסבול את הריח שלו.

01:24:06:14 01:24:03:10
סיפרתי על הריח, ואבי היה אמר לי
לא מדברים בצורה כזאת.

01:24:09:04 01:24:07:21
אמרתי שאני מעדיפה להעביר
את הלילה בחוץ.

01:24:12:21 01:24:09:17
למחרת ישבתי בחוץ ואבי שאל
בבהלה מה קרה לי.

01:24:17:13 01:24:13:08
עניתי לו שקיוויתי שאהיה חולה והוא
צחק עלי.

01:24:21:05 01:24:17:16

שנאת את הלימודים או את המכות?

01:24:25:18 01:24:22:21
שנאתי שהוא לא היה מאפשר לנו לקום, ושהוא היה אומר לנו ללמוד

01:24:27:20 01:24:26:08
מבלי לשרוט אחד את השני.

01:24:31:09 01:24:29:00
אבל לא יכולתי לשבת ולא לשרוט אחרים.

01:24:36:00 01:24:33:15
הייתי פעלתנית, לא יכולתי לשבת בשקט.

01:24:43:14 01:24:39:00
הייתי תזזיתית מאוד, הייתי קופצת מכיסא לכיסא.

01:24:45:11 01:24:43:24
הוא תמיד הורה לנו לא לעזוב את הכיסא

01:24:50:15 01:24:46:08
ולא לשחק עם הכיסאות,

01:24:53:22 01:24:51:24
ואחותי מעולם לא זזה.

01:25:07:12 01:25:01:17
יווהאדר לא הייתה מעתיקה מספרי קריאה, אלא לומדת הכל בעל פה.

01:25:11:21 01:25:07:15
אחותך?
- כן. לעומתה, אני לא למדתי, הפסקתי באמצע.

01:25:15:08 01:25:12:01
מה היו הדברים שאהבת בילדותך?

01:25:23:06 01:25:17:02
מה כבר היה לאהוב בילדותי, אהבתי את המשפחה וחמורים.

01:25:27:11 01:25:25:14
לא הייתה משפחה מצדו של אבי או של אמי.

01:25:34:15 01:25:28:12
אבי נהג לומר "אם אתן לה חמור, היא לא תסרב, אלא תקבל אותו."

01:25:36:20 01:25:34:18
חשקתי בקרובי משפחה כי לא היו לנו הרבה.

01:25:40:17 01:25:37:10
לאמי לא הייתה משפחה מהצד של
אמה ושל אביה,

01:25:43:11 01:25:41:07
רוב קרובי המשפחה של אבי עזבו את הכפר,

01:25:47:21 01:25:44:06
והמשפחה של סבתי היו ב"טקוסה".
לא היו לי קרובי משפחה.

01:25:53:17 01:25:48:10
לא הכרתי עוד משפחה מלבד דוד,
דודה וסבתא שעזבה.

01:25:55:15 01:25:53:21
גדלנו ממאכליה של אימנו.

01:26:01:24 01:25:56:22
אילו עבודות עייפו אותך או שנאת בילדותך?

01:26:03:13 01:26:02:02
עבודה מעייפת?
- עבודה שלא אהבת.

01:26:06:19 01:26:04:12
מה היה לא לאהוב, הייתה לנו מעט עבודה.

01:26:10:18 01:26:07:08
אהבת הכל?
-לאכול בשר, אינג'רה ולהשגיח על פרות.

01:26:14:18 01:26:11:02
כשהגיע בעלי הפסקתי לעבוד, וטוב
שכך, כי לא אהבתי לעשות את זה.

01:26:16:18 01:26:15:12
לא אהבת להשגיח על פרות?

01:26:18:00 01:26:17:03
להשגיח על פרות?
- כן.

01:26:19:01 01:26:18:05
לא.
- למה?

01:26:23:17 01:26:21:08
לא אהבתי את זה שהיו הרבה אמהריים,

01:26:26:00 01:26:24:06
ולמזלי כשבעלי הגיע הפסקתי עם זה.

01:26:29:06 01:26:26:13
לא הסתדרתי עם הילדים, הפלאשים
והאמהריים לא הסתדרו.

01:26:30:16 01:26:29:20
לכן פחדנו מזה.

01:26:34:21 01:26:31:15
לא היו לנו בנים במשפחה וכשהגעתי
לתחילת גיל ההתבגרות,

01:26:38:01 01:26:35:11
הוריי חששו והעסיקו רועה צאן.

01:26:40:09 01:26:38:15
הם חששו שהמצב יחמיר והעסיקו עובד

01:26:43:24 01:26:40:20
שהיה עובר בין בתים מדי שבוע,

01:26:48:07 01:26:46:24
ורק בסוף היה לוקח את משכורתו.

01:26:52:02 01:26:48:17
לא הייתה מערכת יחסים טובה
בין האמהרים לפלאשים.

01:27:06:03 01:26:52:22
אבי וחמי איחדו את עבדיהם והשאירו
אותם, כדי שלא יעזבו לאיטליה,

01:27:09:00 01:27:07:20
וכשהם נפטרו קברנו אותם.

01:27:14:00 01:27:09:11
אחיי עזבו את הכפר בפעם הראשונה
רק כדי להגיע לארץ ישראל.

01:27:18:13 01:27:14:23
עזבתי את כפר הולדתי לסודן רק
לצורך העלייה ארצה,

01:27:21:01 01:27:19:02

את הכפר בו ילדתי עשרה ילדים,

01:27:25:04 01:27:21:22
עשרה ילדים נולדו שם ושניים נולדו לנו פה.

01:27:27:12 01:27:26:00
גידלתי את ילדיי במקום אחר.

01:27:30:23 01:27:27:24
כשהיית אומרת שאת לא רוצה
ללכת לבית הספר ושאת חולה,

01:27:33:05 01:27:31:01
מה הייתה תגובתם?
- אבי היה צוחק.

01:27:36:13 01:27:33:18
הוא היה שואל אותי מה
הסיבה וכשהייתי אומרת לו,

01:27:40:11 01:27:37:06
הוא היה צוחק. אהבנו לצחוק.

01:27:44:12 01:27:40:15
הוא היה מודע לסיבה האמיתית?
- בטח שהוא ידע.

01:27:46:23 01:27:44:17
הרי בית הספר היה קרוב.

01:27:48:21 01:27:47:03
החצר האחורית שלנו ושל
בית הספר היו מחוברים.

01:27:51:07 01:27:49:10
ברגע שיצאנו מהבית, היינו כבר
נכנסים למתחם בית הספר.

01:27:56:10 01:27:51:19
אבי ידע את האמת, לא דובר
במרחקים גדולים כמו כאן.

01:27:59:03 01:27:56:24
הפסקתי ללמוד, וכך המצב נשאר.

01:28:02:13 01:28:00:01
התחתנו, ומעבר לכך, לא
היו הרבה תלמידים.

01:28:09:21 01:28:02:15

לא היה בית חולים במחוז קווארה, היינו רצים לגונדר.

01:28:15:06 01:28:10:23
לא היה שם בית חולים בשל התחלופה המהירה.

01:28:19:01 01:28:15:18
זה היה כפר?
- כן, אזור כפרי מאוד.

01:28:26:17 01:28:19:19
איפה קניתם מצרכים שהייתם צריכים?
איפה נהגתם לעשות קניות?

01:28:29:20 01:28:26:22
לא הייתה לנו אפילו מטחנה,
הכל נעשה ידנית.

01:28:30:22 01:28:29:22
רכבים לא היו נכנסים לאזור.

01:28:41:22 01:28:31:03
מה לגבי קניות בשוק וחנויות?
- היו שווקים בכל מקום.

01:28:45:17 01:28:42:12
במקום אחד היה שוק בימי רביעי
ובמקום אחר בשבתות,

01:28:51:20 01:28:46:06
ובגלל שנאסר עלינו ללכת לשוק בשבתות
אנשים הלכו בסתר.

01:28:57:22 01:28:52:24
אסרו עלינו ללכת לשוק בשבת, ואבי
מעולם לא חלב פרות בשבת.

01:29:01:11 01:28:58:08
הוא נהג לומר "אלוהים הורה לי לא לחלוב בשבת".

01:29:10:02 01:29:02:12
רק העובדים היו חולבים חלב משתיים
או שלוש פרות.

01:29:13:00 01:29:10:04
אבי היה משאיר את הרפת ריקה מהבוקר,
הוא לא אפשר גם לאחרים לחלוב,

01:29:14:12 01:29:13:11
ולא אפשר גם לאחרים לחלוב.

01:29:18:13 01:29:16:19
לא היו הרבה אנשים שהיו יכולים לחלוב.

01:29:22:08 01:29:18:21
המקום שבוא גרנו היה כפרי.
היו שדות בשפע,

01:29:31:01 01:29:22:22
היו הרבה רועי צאן, תופרים, רקמים ונפחים.

01:29:37:12 01:29:31:12
בעלי היה חקלאי והבנות שלי נהגו
להעביר איתו ימים שלמים.

01:29:40:09 01:29:38:02
הן התלוו אליו לאיסוף קרשים, הם היו
אורזים ארוחת צהריים ויוצאים.

01:29:42:04 01:29:40:21
בחזור, הם היו מביאים איתם קרשים.

01:29:45:03 01:29:42:10
לפנות בוקר, הן היו מתעוררות כדי
לטחון גרעינים.

01:29:48:18 01:29:45:15
היינו שומעים אותן בלילה, אחת
הייתה מרסקת והשנייה טוחנת,

01:29:50:23 01:29:49:07
ואז הן היו לוקחות ארוחת צהריים לאביהן.

01:29:57:16 01:29:51:10
אני הייתי נשאר בבית לסדר ולהדליק
קטורת, והם היו הולכים יחד.

01:30:02:21 01:29:58:15
ידעת לטוות כותנה?
- בוודאי, לטוות כותנה ולתפור.

01:30:05:07 01:30:03:04
בגיל עשר?

01:30:08:13 01:30:06:08
לא בגיל עשר, בגיל מאוחר יותר.

01:30:12:07 01:30:08:16
בגיל עשר לא ידעתי להכניס חוט למחט,

01:30:14:04 01:30:12:13
אני נשבעת באבי.

01:30:17:14 01:30:14:12
הפעם הראשונה הייתה כשדרכתני על
אדמת חמתי, והיא נתנה לי מחט.

01:30:20:06 01:30:18:05
ואז למדת?
- חוררתי ולבסוף תפרתי.

01:30:23:02 01:30:20:14
נשארתי בבית חמי וחמותי, לא חזרתי לבית אמי,

01:30:24:03 01:30:23:05
ולבסוף עברתי לבקתה משלי.

01:30:26:18 01:30:24:23
מה כבר אפשר לעשות בגיל עשר?

01:30:29:08 01:30:26:24
מי החליט לחתן אתכם?
- אביו.

01:30:31:12 01:30:29:14
אביו של החתן?
- כן, האבא הוא זה שהגיע לבקש.

01:30:33:02 01:30:31:16
והוא הגיע לאמר?
-כן.

01:30:37:16 01:30:33:08
הוא הגיע לאמי וגם לאבי החורג,
שהוא למעשה אבי.

01:30:40:16 01:30:37:23
הוא הגיע לבקש את ידי והם הסכימו.

01:30:46:09 01:30:42:10
אבי וחמי גדלו ביחד.

01:30:52:05 01:30:47:00
הם היו חברים ושירתו יחד נגד האיטלקים,
הבסיס שלהם היה באשה אמרת,

01:30:53:20 01:30:52:21
דרכם לא נפרדה.

01:31:01:01 01:30:54:01

כשהם חיפשו קשר משפחתי הם
לא מצאו מי שייקשר ביניהם.

01:31:04:16 01:31:01:13
כשהם נקראו ויצאו להילחם באיטלקים,

01:31:08:11 01:31:05:07
הם היו הראשונים ללכת מהכפר.

01:31:10:15 01:31:08:22
באותה תקופה לא חצו את הנהר.

01:31:14:02 01:31:11:01
הוא סיפר שפעם אחת הוא חצה
את הנהר והשותף שלו נפטר,

01:31:17:03 01:31:14:12
ואחר מת מצינון.

01:31:21:10 01:31:17:08
חמי נהג לומר שהקשר המשפחתי בינו לבין מלסה קיים.

01:31:25:16 01:31:21:19
הוא אמר "ואם מדובר בילדה בת עשר,
אני אגדל אותה,

01:31:31:04 01:31:26:14
את הבת של מלסה.
אני והוא שרדנו הכל יחד."

01:31:39:08 01:31:31:13
מכיוון שמקורם של הילדים היה ידוע והאבות הכירו,
לא היה צורך לשאול על הרקע המשפחתי.

01:31:51:20 01:31:39:21
בדרך כלל שואלים ומבררים על המשפחות,
שזה תהליך שלוקח זמן,

01:31:58:00 01:31:51:23
אבל האבות שלנו גדלו ולמדו ביחד
אצל אבא טקלה.

01:32:01:14 01:31:58:11
חמשת ילדיו של באשה אמרת
למדו יחד באותו מקום.

01:32:08:11 01:32:02:04
לכן, לא היה צורך לשאול. אמרו לחמי
שאני קטנה ולא יודעת דבר,

01:32:09:18 01:32:08:15
וחמי אמר שיגדל אותי.

01:32:13:03 01:32:09:23
זה מה שהוא אמר?
- כן, וכך הוא עשה.

01:32:18:24 01:32:15:17
עד שהמוות הפריד בינינו. האהבה
שלי כלפי באשה הייתה מיוחדת,

01:32:20:23 01:32:19:02
אהבתי את באשה יותר מאת אבי.

01:32:22:21 01:32:21:13
הוא היה יוצא דופן.
- את חמרך?

01:32:27:06 01:32:22:24
כשנקלטתי להריון, זה היה כאילו חמי
נקלט יחד איתי.

01:32:31:02 01:32:27:24
הוא היה מיוחד, הוא מעולם לא
אפשר לילדים לצאת לחצר.

01:32:34:09 01:32:31:13
הוא החביא אותנו ואמר לנו
לא לצאת כשאנחנו בהריון.

01:32:37:04 01:32:34:21
באשה אמרת היה המשגיח והרועה שלנו.

01:32:40:00 01:32:37:14
הוא לקח אותי ומיד התחתנתי עם בנו.

01:32:44:20 01:32:40:07
איך התחתנתם?
- בהתחלה הגיע הארוס,

01:32:52:10 01:32:46:16
וסירבו כמה פעמים כי הייתי קטנה,
אך לבסוף אמי הסכימה.

01:32:56:03 01:32:53:04
הוא הלך וחזר וביקש לקחת
אותך, ובכל פעם סירבו?

01:32:57:23 01:32:56:21
הוא רצה לקחת אותך?

01:33:03:05 01:32:58:00
המטרה הייתה כדי לחתן אותי.

01:33:05:10 01:33:03:15
אמי אמרה שאני ילדה קטנה, "מה תעשה איתה?"

01:33:10:16 01:33:06:03
עליך לאפשר לה לגדול קצת, אבל
הוא התעקש ואמר שיגדל אותי".

01:33:14:18 01:33:11:08
לבסוף התחתנו, והחתונה הייתה
מלאת שמחה ושירים.

01:33:17:05 01:33:14:23
מה זכור לך מהאירוע, הרי היית בת עשר?

01:33:18:20 01:33:17:13
כן, התחתנתי בגיל עשר.

01:33:21:04 01:33:18:24
מה זכור לך מהחתונה?
- מה זכור לי?

01:33:22:12 01:33:21:09
ומחיי הנישואים שלך.

01:33:28:15 01:33:22:23
מה אני יכולה לזכור עכשיו?

01:33:33:16 01:33:29:02
החל מהבגדים ותכשיט
השרשרת המסורתית.

01:33:35:06 01:33:33:21
של הכלה?
- של הכלה.

01:33:36:20 01:33:35:18
הביאו לי גם סנדלים.

01:33:42:01 01:33:39:02
בזמן ההכנות וההלבשה, אמי
הייתה סבורה שאבכה,

01:33:44:02 01:33:42:12
היא הייתה רגילה לראות כלות בוכות.

01:33:47:10 01:33:45:01

היא נכנסה ובדקה כמה פעמים

01:33:52:22 01:33:47:16
כי חשבה שאבכה, אבל לא קרה דבר.

01:33:55:12 01:33:53:00
למה לי לבכות? לא אהבתי לבכות.

01:33:58:04 01:33:57:09
מאושר?

01:34:02:12 01:33:58:07
אחרים היו מייללים גם בשבת,
אבל אני לא אהבתי לבכות.

01:34:04:13 01:34:03:00
הייתי הולכת עם הנטלה עליי

01:34:07:19 01:34:05:04
זזה חלק מהסיפור.

01:34:11:11 01:34:08:05
ראיתי את הציוד, אבל לא ידעתי
למה אני באמת נכנסת.

01:34:20:15 01:34:14:05
אמנם חשבתי מה יהיה הלאה, אבל
הייתה שמחה כשהלכתי לבעלי.

01:34:28:17 01:34:20:22
ראית את בעלך לפני החתונה?
- את בעלי?

01:34:32:23 01:34:30:08
אסור לראות אחד את השנייה על פי
המסורת שלנו, לא אני ולא הוא.

01:34:36:09 01:34:33:06
הלכתם מכוסים?
- מכוסים לחלוטין, רק ההורים ראו.

01:34:38:14 01:34:37:04
הוא ראה אותי כשהוא לקח אותי לבית.

01:34:43:23 01:34:41:21
חל איסור על החתן והכלה לראות אחד
את השנייה בקווארה,

01:34:46:09 01:34:44:06
אסור להם להכיר אחד את השנייה.

- בסדר.

01:34:48:10 01:34:46:23
בעבר הביאו לבעלי ארוסה אחרת.

01:34:52:03 01:34:49:15
הוא, מטבעו, היה בהיר עור כמו הישראלים,

01:34:56:23 01:34:52:18
הכלה נראתה כמו גחל והייתה מכוסה בבוץ.

01:34:59:10 01:34:57:16
היא הגיעה והעבירה את הלילה בביתו.

01:35:02:05 01:34:59:15
לקראת טקס קשירת רצועת בד סביב
מצחו של החתן שנקרא "קשרה",

01:35:05:05 01:35:02:07
היה נהוג להתחיל בארוחה ושירים.

01:35:08:05 01:35:05:21
הוא ראה אותה במהלך הלילה
ואז התחילו השירים.

01:35:14:17 01:35:08:23
הזמר הוא החתן של בת דודתי
ובן דודו של אבי החורג.

01:35:17:22 01:35:15:11
החלו לשיר שירים וחרוזים.

01:35:24:22 01:35:18:17
הם שרו "מה שאלוקים הביא אלוקים
יכול להחזיר".

01:35:27:19 01:35:25:09
איזה טעם יש לחיים אם אין מי שישב
על הכיסא.

01:35:32:04 01:35:31:09
כמה צחקנו.

01:35:38:02 01:35:32:07
מבחינת הקייס, היה אסור להיפרד.

01:35:41:24 01:35:38:10
לא משנה מה, אם האבא והאמא אהבו
את בן הזוג, היה עליהם ללכת איתם.

01:35:44:14 01:35:42:02
מתי כן יכולת לראות אותו? מתי
ראיתם אחד את השנייה?

01:35:47:11 01:35:44:16
רק בערב החתונה, כשהלכנו לבית
משפחתו של בעלי.

01:35:52:22 01:35:48:02
החתן והכלה היו ישנים מכוסים,
ולבעל היה אסור לגעת באישה.

01:35:55:21 01:35:52:24
היו כאלה שבעלו את הכלה,

01:35:59:09 01:35:56:01
והיו חתנים שלא נגעו בכלה כל עוד
הייתה קטנה.

01:36:03:06 01:36:00:00
מי היה מחליט לקחת את הכלה?
-הבעל החליט?

01:36:07:03 01:36:03:18
אצלנו הבעל החליט ובמקומות
אחרים אנשים אחרים.

01:36:09:05 01:36:07:12
בתרבת שלנו רק הבעל עשה זאת.

01:36:12:05 01:36:09:10
הבעל נגע באישה רק אם היא בגירה, אסור
היה לו לגעת בה אם הייתה קטינה.

01:36:16:13 01:36:12:22
היה חוק המתנה של שלוש שנים, בהן
היה לבעל לגעת באשתו.

01:36:19:24 01:36:17:15
הוא המתין בסבלנות עד שהגיע זמנה.

01:36:26:19 01:36:22:22
מתי ראית את פניו של
בעלך אחרי שהתחתנתם?

01:36:31:12 01:36:27:15
מתי ראית את פניו של בעלך לראשונה?

01:36:37:02 01:36:31:20
כשרכבנו ביחד, כל אחד רכב על פרד.

01:36:41:07 01:36:37:17
בעלך היה גדול ממך בגיל?

01:36:46:13 01:36:42:19
הוא היה בן חמש עשרה.
- ואת היית בת עשר.

01:36:49:18 01:36:46:16
הוא היה גדול ממני בחמש שנים.

01:36:52:14 01:36:51:02
הוא היה בן להורים עשירים והיה
גדול מבחינה גופנית.

01:36:55:00 01:36:52:21
היום הגוף שלו נחלש אבל
הוא היה מלא.

01:36:56:10 01:36:55:02
הוא היה גדול?
- כן, הוא היה גדול.

01:37:00:18 01:36:56:20
לא אהבתי לרחוץ לו רגליים, והוא
לא היה נוגע בי כשישנו.

01:37:04:03 01:37:01:04
הוא היה ישן איתי כאילו הייתי אחותו.
הוא היה כאב, וגידל אותי.

01:37:06:03 01:37:04:12
הם עשו את שלהם בכך שמסרו אותי.

01:37:08:12 01:37:06:09
הורים יכולים להיות רעים, אבל הוא
לא היה כזה.

01:37:10:10 01:37:08:22
רק כשבגרתי והייתי מוכנה
התחלנו לקיים יחסים.

01:37:15:06 01:37:11:03
אם הוא לא היה כזה, הייתה
עלולה להיווצר בעיה.

01:37:15:24 01:37:15:14
למה?

01:37:25:14 01:37:17:12

היו מקרים בהם זוג התחתן,
שכב ונפרד.

01:37:26:20 01:37:26:04
היו הרבה מקרים כאלה.

01:37:29:01 01:37:27:10
בהתחלה, הבנים שמרו על מרחק.

01:37:31:15 01:37:29:12
הם טענו שכשהילדה מגיעה לגיל
ההתבגרות ומתפתחת גופנית,

01:37:32:20 01:37:31:20
היא בעצמה מתחילה לרצות.

01:37:36:13 01:37:33:00
אבל בבנות צעירות לא היו נוגעים.

01:37:38:16 01:37:37:02
כאן לא מכירים את זה, תשאלי.

01:37:43:05 01:37:39:00
הוא המתין לך שלוש שנים מלאות?

01:37:55:09 01:37:46:02
הוא לא חיכה, אני נשבעת
באבי שהוא חיכה לי שנה.

01:37:59:03 01:37:55:19
תתפלאי, אבל בסוף השנה השלישית
כבר ילדתי.

01:38:04:22 01:37:59:18
ספגתי הכל ועשיתי את הבלתי אפשרי.

01:38:07:08 01:38:05:06
אני נזכרת עכשיו

01:38:10:06 01:38:07:20
שבאותה תקופה, כשאישה הייתה
מסרבת, היו מכים אותה.

01:38:12:00 01:38:10:20
מי היה מכה?
- הבעל.

01:38:15:04 01:38:12:06
הוא בעצמו?
-כן, במידה שהכלה לא הסכימה.

01:38:18:05 01:38:15:16
זה היה חלק מסבלה של כלה.

01:38:23:06 01:38:20:02
לבסוף, אחרי שהיכו אותן,
הן מקיימים יחסים.

01:38:25:15 01:38:23:14
אחרי שהכרת את בעלך, אהבת אותו?

01:38:28:04 01:38:26:12
כשראיתי אותו, הבנתי שהוא הנפש
התאומה שלי.

01:38:30:24 01:38:28:13
לא האמנתי כשהוא היה יוצא וחוזר אליי.

01:38:34:00 01:38:31:18
האהבה שלנו מיוחדת.

01:38:37:04 01:38:34:06
בעל ואישה בדרך כלל התלוננו
אחד על השנייה כשהם גדלו.

01:38:41:00 01:38:39:18
מי אהב שנגעו באחד שלו.

01:38:45:22 01:38:42:08
היום הוא קצת נחלש, אבל הוא
היה יוצא דופן ומכובד.

01:38:49:15 01:38:46:08
הוא היה בהיר אך בגלל שהוא חלה הרבה
זמן, הוא נראה אחרת היום.

01:38:54:19 01:38:50:18
היה לו שיער שופע, צוואר ארוך וקול של זמר.

01:38:58:12 01:38:55:17
אנשים הסתתרו והציצו מבין החורים
כדי לראותו.

01:39:01:15 01:38:59:00
הקול שלו היה מיוחד ונשמע כמו חליל.

01:39:06:08 01:39:02:06
אף אחד לא נגע בו, וגם היום
אני רגישה אליו.

01:39:09:15 01:39:06:19
גם כשהוא חוזר לבית, למרות המכות,

01:39:13:07 01:39:10:12
אני מתייחסת אליו בצורה מיוחדת.
אני מאוד אוהבת אותו.

01:39:15:01 01:39:13:17
הוא מעולם לא העיר לי על דבר

01:39:19:00 01:39:15:23
ומעולם לא התלונן על משהו שנגמר
או על אדם שהגיע לביקור וכו'.

01:39:23:16 01:39:19:11
גם אם הייתי גנבת, זנותית, רעה ומכניסה
לבית ארבעים וארבעה גברים,

01:39:26:21 01:39:24:10
הוא לא היה מאמין שעשיתי את זה, הוא
מעולם לא חשד בי, היה לו אמון מלא בי.

01:39:32:17 01:39:28:16
הוא היה מאפשר לכל אחד להגיע לאכול
ולשתות, לאמהרים ולפלאשים,

01:39:35:12 01:39:33:04
ומעולם לא ביקש ממני להביא או להגיש כיבוד.

01:39:37:04 01:39:36:05
הוא אפשר לי לעשות כרצוני.

01:39:40:14 01:39:37:18
הוא נהג לומר שלעולם לא נשווה
בין המשפחה שלו למשפחה שלי,

01:39:43:08 01:39:40:22
ושהוא לא יבקש ממני לעשות דברים מסוימים.

01:39:52:02 01:39:43:17
הוא נהג לומר "פטפטנית, הבאתי לך כל האוכל
שאת צריכה ושפע של חומרים וחמאה,

01:39:55:17 01:39:52:04
אין לך מה לרכל עליי, אלא אם כן
לא תהיי מסוגלת לטחון או לרסק,

01:39:58:21 01:39:58:03
יש לך גם חלב בשפע".

01:40:03:04 01:40:00:03
אהבתי להכין את הבירה המסורתית,
ט'לה, אבל לא לשתות.

01:40:07:06 01:40:03:20
בגלל הצלקות שלי לא הצלחתי
להכין, וגם היום אני לא שותה.

01:40:15:24 01:40:09:14
מי ארגן עבורכם את אירוע החתונה?

01:40:18:01 01:40:16:02
את האירוע?
- כן, מי ארגן אותו?

01:40:21:22 01:40:19:05
האמא והאבא.
- האמא והאבא?

01:40:23:15 01:40:21:24
האמא והאבא ערכו את האירוע.

01:40:30:13 01:40:23:24
הם שחטו שתיים או שלוש פרות
והזמינו את כל תושבי הכפר.

01:40:34:06 01:40:31:08
הורים שלא הייתה להם יכולת, חגגו
בהתאם ליכולתם ושחטו פרה אחת.

01:40:36:18 01:40:35:22
הם הכינו ט'לה,

01:40:39:19 01:40:37:15
וערב לפני החתונה ערכנו טקס
חינה המכונה "אנסוסלה".

01:40:43:14 01:40:40:11
הקפידו שהחינה תתקיים ערב
לפני שהכלה הולכת לחתן.

01:40:49:02 01:40:43:24
ההכנה קשה? כמה חודשים נדרשים
כדי להכין את החתונה?

01:40:53:00 01:40:49:06
היו הרבה הכנות לבצע עד הבישול.

01:40:58:03 01:40:53:09
מאוד קשה להכין אוכל בתקופות

של אירועים בגלל תהליך הבישול.

01:41:00:03 01:40:58:21

לא הייתה לנו מכונת טחינה.

01:41:07:11 01:41:01:07

כשחיתנתי את בני הגדול, הייתי בהריון עם בתי הדתייה.

01:41:14:16 01:41:08:04

כשנכנסנו להריון באתיופיה היינו מוכנות למוות, כשלא היו מיילדות.

01:41:16:24 01:41:15:06

כשהתכוננתי לחתן את בני

01:41:21:14 01:41:17:14

בתי הגדולה טחנה חמישה שקי גרגירים לבדה.

01:41:27:00 01:41:22:23

היא טחנה והכניסה אותם לשק חודשיים או שלושה לפני האירוע.

01:41:34:20 01:41:27:12

עוד מישהי מהשכונה הכינה חמישה שקים של דוחן,

01:41:39:16 01:41:35:10

היה סוג איכותי של דוחן והיא הכינה הכל.

01:41:43:18 01:41:41:12

הן הכינו והכניסו את זה לבקתה.

01:41:50:09 01:41:44:01

ואז התחילו להכין את השעורה הקלויה ואת התבלין החריף, כל דבר נעשה בנפרד.

01:41:51:08 01:41:50:18

ומה לגבי האינג'רה?

01:41:52:14 01:41:51:21

האינג'רה?

- כן.

01:41:57:11 01:41:52:22

מחכים שהטף יתפח, ואז כל בני המשפחה מכינים את האינג'רה.

01:41:58:22 01:41:57:16
לכל אחת הייתה מחבת להכנת אינג'רה,

01:42:02:12 01:41:59:08
והיו בסך הכל עשר או חמש עשרה
מחבתות על שטח אחד.

01:42:08:11 01:42:06:07
ומה לגבי הקמח? מאיפה זה היה מגיע?

01:42:09:12 01:42:08:14
הקמח כבר עורבב.

01:42:13:14 01:42:09:19
קניתם את הקמח?
-הקמח הוכן בבית.

01:42:17:10 01:42:13:21
היו אזורים בהם קרובי המשפחה קנו והכינו,

01:42:19:13 01:42:17:15
אבל אנחנו נהגנו להכין את זה לבד.

01:42:24:14 01:42:19:22
הכנו את העיסה לבד, את הט'לה
וגם אפינו את הלחמים.

01:42:27:13 01:42:25:00
אמנם המשפחה עמלה, אבל זאת
עדיין משפחה.

01:42:28:24 01:42:27:20
אחרי שהטף עורבב והוכנה עיסה,

01:42:31:10 01:42:29:16
כל השכנות הגיעו כדי להכין ממנה אינג'רה,

01:42:37:06 01:42:32:24
ואחרי השחיטה הגברים הגיעו וחתכו
את הבשר.

01:42:45:02 01:42:37:24
בהגשת האוכל בחתונה, כל אחד
עשה משהו, כמו בארץ.

01:42:50:24 01:42:45:20
בארץ, התהליך דורש יומיים של הכנה,
ובכפר שלנו זה דרש שבועיים.

01:42:53:21 01:42:51:16

התכנון המוקדם של האירוע היה גרוע.

01:42:57:16 01:42:54:06

הכפר שלנו היה באיחור יחסית
לשאר המקומות.

01:43:03:06 01:42:59:08

כשחיתנתי את בני, הצעירים לא רצו ללכת.

01:43:07:14 01:43:04:08

הילדים הכינו כמות גדולה של אינג'רה,

01:43:11:11 01:43:07:20

משפחה בכפר אחר הספיקה לטחון
חמישה שקים.

01:43:17:08 01:43:12:01

בנוסף, השכנים של סבתו טחנו חמישה
שקי דוחן.

01:43:19:15 01:43:17:23

כך נהגנו להתארגן, לא נהגו להכין
דברים בכמויות קטנות.

01:43:23:05 01:43:20:22

החצר שלנו באתיופיה הייתה מיוחדת.

01:43:28:10 01:43:23:13

בארץ קונים בירות ולא מתעייפים
מהכנת ט'לה, זאת מדינה שופעת.

01:43:30:12 01:43:29:01

את חיתון חמשת ילדיי פה בארץ,

01:43:35:00 01:43:31:01

לא ניתן להשוות לילד אחד שחיתנתי
באתיופיה.

01:43:40:18 01:43:35:02

כשחיתנתי את בני הגדול לא
שטפתי כלים אפילו,

01:43:46:10 01:43:41:09

הילדים שלי שטפו את השקים והכינו
את האינג'רה, הם אלה עמלו.

01:43:48:13 01:43:46:22

בתי הגדולה שנפטרה

01:43:53:11 01:43:48:23

סיפרה על הסבל שחוותה בהכנות
לחתונה של אבייה, אחיה.

01:43:54:10 01:43:53:14
אבל היא נפטרה.

01:43:57:00 01:43:54:20
ההכנה הייתה מאוד קשה לאלה
שלא היו בעלי יכולת.

01:43:59:05 01:43:57:04
אלה שלא הייתה להם עזרה עבדו
קשה בהכנות.

01:44:03:12 01:44:00:07
העבדים היו טוחנים הכל ומשתעבדים
כל היום.

01:44:12:12 01:44:04:02
באזור שבו גרתם, העסיקו הרבה עבדים?

01:44:15:01 01:44:13:08
עבדים?
- כן, באותה תקופה.

01:44:24:13 01:44:17:04
בביתו של חמי היו שבעה עבדים
ולבעלי היו שלושה עבדים.

01:44:28:08 01:44:25:05
אחת מהשפחות לא רצתה ללדת,
היו כאלה שלא ילדו.

01:44:31:06 01:44:28:18
לאחותו היתה שפחה שילדה
שניים-עשר ילדים.

01:44:33:19 01:44:31:18
כולם טחנו גרגרי קמח והכינו אינג'רה.

01:44:36:23 01:44:34:15
הייתה לנו שכונה מלאה בעבדים שנקנו.

01:44:38:07 01:44:37:02
מה כוונתך ב"ברייה"?

01:44:40:15 01:44:38:22
"ברייה" היו אנשים שחומי עור.

01:44:42:24 01:44:41:08

כיום זה מחוץ לחוק באתיופיה.

01:44:53:02 01:44:43:11
נהגו לקנות בכסף אנשים שחומי עור
כמו שקנו את האפרו-אמריקאים.

01:45:08:05 01:44:57:04
היום מגנים עליהם, אך בעבר קנו
אותם בכסף.

01:45:11:19 01:45:08:14
לצורך עבודה?
-קנו אותם והם היו גרים איתנו בבית.

01:45:14:08 01:45:12:03
מה הם נהגו לעשות בתוך הבית?
- לטחון גרעינים ולהכין אינג'רה,

01:45:15:20 01:45:14:15
והגברים נהגו לחרוש את האדמה.

01:45:21:19 01:45:16:19
השפחות נהגו להכין אינג'רה. הרבה
נשים השתמשו בשפחות.

01:45:23:03 01:45:22:04
אנחנו לא מצאנו עבדים.

01:45:27:12 01:45:23:12
בתקופת כהונתו של הקיסר היילה
סלאסי אסרו לסחור בעבדים,

01:45:34:13 01:45:28:02
אבל רוב האנשים נעזרו בעבדים
והאזור היה מלא בהם.

01:45:36:08 01:45:35:05
מאיפה היו קונים אותם?

01:45:42:12 01:45:37:17
מעיר של שחומי עור בגבול סודן.
-מסודן?

01:45:45:24 01:45:42:15
הם היו קהילה שענדה תכשיטים על
פניהם ושפתיהם.

01:45:48:13 01:45:46:09
קנו אותם והם שימשו כעבדים.

01:45:51:11 01:45:49:19
השפחות ילדו מהגברים הפלאשים.

01:45:58:04 01:45:51:13
הגברים אצלנו לא נהגו לתת להן לצאת כדי
שלא יכנסו להריון וילדו מגברים אחרים,

01:45:59:12 01:45:58:11
כי הם קנו אותן בכסף.

01:46:01:09 01:46:00:05
היו הרבה עבדים.

01:46:04:07 01:46:01:23
ומה לגבי הילדים?
- הם חיו יחד איתם.

01:46:06:12 01:46:04:12
ומה לגבי הילודים?
- גם הילודים.

01:46:07:16 01:46:06:24
היכן הם גדלו?

01:46:12:10 01:46:07:22
עם שאר הילדים, בין הילדים של
חמי או של אבי.

01:46:15:01 01:46:12:15
הם גדלו ביחד?
- הם גדלו כאחים ואחיות.

01:46:22:00 01:46:17:12
הלבנים מזלזלים בנו וקוראים לנו
שחורים,

01:46:23:16 01:46:22:08
כשדווקא הם אלו שנישאו לשפחות.

01:46:26:18 01:46:24:04
אמרו לנו "הם שחורים וגם אתם שחורים".

01:46:32:20 01:46:28:14
תשאלי את הורייך, הם יספרו לך.

01:46:35:22 01:46:34:06
לרוב השתמשו בעבדים,

01:46:39:21 01:46:36:00
אך בהמשך שופטים קבעו איסורים

על סחר בעבדים.

01:46:44:23 01:46:40:20
לחמתי כאב כשהייתה צריכה
למסור את השפחה שקנתה,

01:46:45:23 01:46:45:00
כי היא אהבה אותה.

01:46:49:06 01:46:46:13
היא התחרטה על כך שלא
קנתה עבדים לבתה.

01:46:51:15 01:46:50:02
נהגו להשתמש בעבדים.

01:46:53:19 01:46:52:11
כמו שאישה יולדת תינוק ודואגת לו,

01:46:56:19 01:46:54:18
כך נהגו לקנות את העבדים.
- ממי?

01:46:59:08 01:46:57:01
קנינו לעצמנו.
- מהשוק?

01:47:04:00 01:46:59:11
כל אחד קנה לביתו עבדים משוק
שבו סחרו בהם.

01:47:11:02 01:47:05:00
כשהילדים גדלו, הבנים עבדו בשדה חרישה
והבנות טחנו גרעינים.

01:47:15:04 01:47:13:21
ההורים, הסבים והסבתות שלנו
השתמשו בעבדים,

01:47:18:02 01:47:15:06
אבל אנחנו לא הגענו לזה מכיוון שזה נאסר.

01:47:22:17 01:47:18:10
אחרי תקופה מסוימת השפחות יכלו להתנהג
כנשים וללדת ילדים למשפחה?

01:47:24:18 01:47:22:19
כן, הן ילדו ילדים והפכו לבנות בית.

01:47:33:04 01:47:25:09

העבדים הגדולים והטובים יותר קיבלו
עצמאות וקיבלו בכתות לעצמם.

01:47:38:14 01:47:33:12
הם ילדו והקימו משפחות בבקתות משלהם.

01:47:51:14 01:47:43:05
השתמשו בעבדים.
- אבל ראו אותם כרמה מתחת אליהם?

01:47:55:14 01:47:52:06
כן, כי הם הרי נקנו בכסף.

01:48:00:03 01:47:55:22
הם נהגו לקנות ולהביא עבדים
צעירים עד שהם גדלו.

01:48:03:10 01:48:00:12
היו שפחות שהגיעו עם תינוק על גבן

01:48:05:24 01:48:03:12
והילד גדל ביחד עם שאר הילדים,
כי הוא בכל זאת ילד.

01:48:08:12 01:48:06:21
רק ילד.

01:48:14:12 01:48:09:08
הדבר הרע שקרה להם הוא שלבסוף
הם הגיעו לארץ, וחייהם השתנו.

01:48:25:08 01:48:15:22
אחת השפחות ראתה שאמה
טוחנת ועובדת קשה,

01:48:29:07 01:48:26:02
ואחרי תקופה של סבל היא נפטרה.

01:48:36:11 01:48:30:02
כשהחונטה הצבאית האתיופית שנקראה
"דרג" עלתה לשלטון, הם קנו עבדים,

01:48:38:20 01:48:37:09
וכשהיא סיימה לשבת שבעה על
אימה, היא סיפרה

01:48:44:16 01:48:41:20
על כך שהאכילו את העבדים שאריות
של אוכל ולא אינג'רה.

01:48:48:17 01:48:45:05
"אחרי שאכלת שאריות,
טחנת גרעינים בעמידה

01:48:52:15 01:48:48:23
ובישלת בשטח, לא היית עדה לכך
שאחיך קנה עבדים".

01:48:59:02 01:48:57:14
היא לא ראתה שאחיה
רכש בעצמו עבדים.

01:49:07:07 01:49:00:22
כשהעבדים הגיעו לארץ, הם נתנו לתעודת
זרות את הכינוי "בעל עולם",

01:49:11:12 01:49:09:05
ולבנק הם קראו מפלי הנילוס הכחול
שנקראים "אבאי".

01:49:15:21 01:49:12:11
שימי לב שהם שואלים אחד את
השנייה "אתם הולכים לאבאי?"

01:49:20:23 01:49:16:15
כי לא משנה כמה מים תשאבו
מהמפל זה לא ייגמר.

01:49:22:21 01:49:21:08
לכן הם קראו לבנק אבאי.

01:49:25:10 01:49:24:04
ולתעודת הזרות הם נתנו את הכינוי "בלאלם".

01:49:31:07 01:49:27:02
הם האמינו שכך יקבלו אותם,
עבדים שסבלו כל השנים,

01:49:33:01 01:49:31:17
שאלוקים החליט לחדול את סבלם.

01:49:40:02 01:49:33:24
הם היו עובדים על חמורים ולפעמים
היו מקשים עליהם.

01:49:45:24 01:49:40:14
הם נהגו לעבוד בנוכחות ילדיהם, לטחון
בבוקר ובהמשך היום ללכת לחרוש.

01:49:48:19 01:49:47:00

הם נהגו להעביר ימים שלמים עם
ילדיהם בשדות,

01:49:57:15 01:49:50:06
וכשהמשפחות שחטו תרנגול, לא
נתנו להם אפילו את השוק הקטנה,

01:50:05:24 01:50:01:11
אפילו כסף לא הביאו להם
מתוך כל השאריות.

01:50:12:09 01:50:06:15
אותה שפחה פעם רבה
עם אדם שחי על גבעה,

01:50:34:14 01:50:33:05
"רציתי שאתה תראה את זה," היא אמרה לו.

01:50:43:22 01:50:35:22
הבעלים של אותה שפחה התרגז ואמר
שייתן לה מהעוף לאחר שישחט אותו.

01:50:45:18 01:50:44:06
ואז אותן תרנגולות התרבו.

01:50:50:09 01:50:46:02
היא ביקשה ממנו שישחט לה
את העוף, ואכלה הכל לבד.

01:50:59:06 01:50:54:07
זה הסיפור שלי, כך גדלתי יחד עם
העבדים של סבתי ושל חמתי

01:51:02:23 01:50:59:11
ישנתי עם השפחות של סבתי.

01:51:05:07 01:51:03:03
לא ישנתי עם אמי ואחיותיי אלא
עם השפחות.

01:51:12:10 01:51:06:12
איך זה? הרי סיפרת לי שהם היו עבדים.

01:51:13:09 01:51:12:18
כן, ידעתי.

01:51:15:24 01:51:13:22
בגלל שהם הגיעו משושלת של עבדים?

01:51:23:03 01:51:20:04

היה נהוג לומר, לפני זמננו, שהם מקוללים.

01:51:30:06 01:51:24:09
מספרים על אב שנהג לשתות הרבה
יין ולהתמוטט משכרות, פה בישראל,

01:51:40:02 01:51:30:22
וכשהוא נפל, הבן הגדול צחק על
אביו שנפל עירום,

01:51:49:01 01:51:40:17
ויצא לספר לחבריו ואחיו שאביהם
השתכר ונמצא שכוב על הרצפה.

01:51:56:19 01:51:49:18
האח הקטן הגיב בבהלה, רץ
לאביו וכיסה את פניו.

01:52:02:10 01:51:57:14
בגלל זה אלוקים לא קילל אותו
אלא אביו בעצמו קילל אותו.

01:52:05:01 01:52:03:10
ואמר "שאחך הקטן ימכור
אותך ויחליפך במישהו אחר,

01:52:08:24 01:52:06:11
שכל שיניך ייפלו", נאמר שכך
הוא קילל אותו.

01:52:12:11 01:52:09:15
ועד שאחיו הקטן מכר אותו,
היכו אותו מכות נמרצות.

01:52:15:13 01:52:12:22
עכשיו כבר לא מכים בצורה כזאת,
אבל הכו אותו בחוזקה.

01:52:17:00 01:52:15:15
זאת הייתה הקללה של אב.

01:52:24:06 01:52:17:14
זה היה מעשה לא ראוי, חייבים
לכבד את ההורים.

01:52:28:10 01:52:24:13
גם כיום אומרים שאחד שמכבד
את הוריו, הוא גם מכובד.

01:52:31:20 01:52:29:17

בעלי היה המציל של אבי,

01:52:34:23 01:52:32:09

הרי לאבי לא היו בנים,
רק את אותו העבד.

01:52:41:18 01:52:35:17

בעלי טיפל בפרדים שלי ושל
אבי במשך ארבע שנים.

01:52:47:03 01:52:42:16

הוא מעולם לא התלונן על עבודת הניקיון
של הרפת של אביו ושל אבי.

01:52:48:00 01:52:47:09

אני הייתי אחרי לידה.

01:52:54:06 01:52:49:13

הילדים של היום והילדים
שלי לא היו כאלה.

01:52:57:23 01:52:55:05

הם כיבדו את ההורים בצורה יוצאת דופן.

01:53:10:17 01:53:01:16

כשאני ובעלי לבד, הילדים מגיעים בליל
שבת עם בקבוק וויסקי, צוחקים

01:53:13:15 01:53:11:02

וחוזרים בחצות לביתם יחד עם
ילדיהם הקטנים.

01:53:18:03 01:53:14:00

הנכדים כל כך התרגלו שהם
מפצירים בהם ללכת לסבתא.

01:53:22:19 01:53:19:17

היה מזל למי שהיה מחתן את בנו.

01:53:27:09 01:53:23:06

כל ההכנות החלו שבוע או
שבועיים לפני האירוע.

01:53:29:18 01:53:27:16

ומה לגבי ההורים שמחתנים את בתם?
-זה עולם ומלואו.

01:53:35:12 01:53:30:19

ומה לגבי אלה שמחתנים בת?
-הנשים נהגו ללכת לבית הבעל מיד.

01:53:39:15 01:53:36:08
אז לא נהגו לחגוג לאחר מכן?
החגיגה הייתה מסתיימת מהר?

01:53:43:22 01:53:41:18
הנשים כבר היו הולכות לבית החתן.

01:53:48:00 01:53:44:10
נהגנו לחגוג בערב החינה וכשליוונו
את החתן והכלה,

01:53:49:00 01:53:48:03
אבל זהו זה, יומיים של חגיגות בלבד.

01:53:50:15 01:53:49:17
כשחיתנו בן,

01:53:54:08 01:53:50:18
מדי יום היו חגיגות?
- אין לי מילים לתאר לך.

01:54:00:00 01:53:54:14
היו מגיעים זמרים ובדרנים שונים.

01:54:05:08 01:54:00:09
הרקדנית שרקדה את הריקוד המסורתי
"אסקסטה" הייתה יוצאת דופן.

01:54:13:05 01:54:05:11
היה לה צוואר ארוך כמו בסרטונים
שרואים היום מאתיופיה.

01:54:20:09 01:54:14:18
כשתכננו חתונה או אירוע מי היה
אחראי על חלוקת תפקידים?

01:54:24:13 01:54:20:12
מי חילק את התפקידים, כמו מי בתפקיד
מכין הרטבים ומי מכין את הבירה המסורתית?

01:54:27:15 01:54:25:08
בעלי הבית.
- האמא והאבא?

01:54:28:10 01:54:27:17
כן, בעלי הבית.

01:54:33:09 01:54:29:10
הכינו לאירוע לפחות שני קנקנים

ענקיים של ט'לה.

01:54:34:16 01:54:33:11
מי היה מכין את הבירה?

01:54:37:10 01:54:34:23
אמנו ומשפחתנו.

01:54:40:12 01:54:37:14
את כל הכמות?
- ההורים נהגו להכין את הבירה.

01:54:40:24 01:54:40:14
בסדר.

01:54:45:18 01:54:41:08
האפייה של הלחם הדחוס דרשה שלושה ימים וההורים נהגו לעשות זאת.

01:54:48:19 01:54:45:21
האמא, האחים והאחיות נהגו לאפות.

01:54:52:08 01:54:49:01
האחים והאחיות הקרובים יותר היו מגיעים לאזור ההכנה.

01:54:55:02 01:54:52:23
הכינו את הלחם הדק הדחוס הנקרא קיט'ה,

01:55:01:18 01:54:55:13
ותוך כדי זה הכינו גם בירה, כי שותים תוך כדי ההכנה.

01:55:04:19 01:55:03:00
גם כשטחנו וכתשו את התבלין החריף שתו ט'לה.

01:55:11:24 01:55:06:11
מהתבלין החריף הכינו כמות גדולה של שלושה שקים.

01:55:15:12 01:55:12:10
היו מזמינים את זקני העדה לברך,

01:55:21:14 01:55:15:21
שותים מהט'לה ושוחטים עז אחד.

01:55:25:11 01:55:22:14
היה שפע בארגון אירוע עבור זכר, מבחינת האוכל והשתייה.

01:55:35:21 01:55:27:06
את שני בניי חיתנתי בארץ, רק
את הבכור חיתנתי באתיופיה,

01:55:37:17 01:55:36:01
ופה אני אומרת לעצמי חבל.

01:55:42:00 01:55:38:01
הריקוד המסורתי "אסקסטה", ההווי וששני
העולמות והמשפחות שמתחברים.

01:55:44:18 01:55:42:22
כך היה אצלנו באתיופיה,

01:55:49:02 01:55:45:04
אבל, תודה לאל, הגענו למקום טוב יותר,

01:55:52:10 01:55:49:21
ללא הכנת הטילה וללא הטחינה.

01:55:55:10 01:55:53:04
הפלפל האדום החריף, "ברברה", הגיע
טחון מראש עד אלינו ברכב,

01:55:57:13 01:55:55:12
והיינו צריכים לערבל אותו בלבד.
-רק לערבל אותו.

01:56:05:14 01:55:57:21
אילו הכנות היו לכלה?

01:56:09:24 01:56:06:07
הכלה הייתה מגיעה רק לאחר שהכל
כבר מוכן.

01:56:11:17 01:56:10:09
הכלה נהגה להגיע מוכנה ולבושה.

01:56:14:20 01:56:12:05
היא הייתה מתלבשת בעצמה?
- הוריה היו מלבישים אותה.

01:56:17:10 01:56:14:23
ומה לגבי השיעור שלה?
- גם את שיערה ההורים נהגו לסדר.

01:56:20:01 01:56:18:17
את השיער שלנו,

01:56:22:12 01:56:21:18
נהגו לגזור אותו?

01:56:25:24 01:56:22:16
כן, לגלח.

01:56:27:12 01:56:26:13
גם אחרי לידה נהגו לגלח את ראשה.

01:56:31:05 01:56:27:22
יולדת לא נכנסה לביתה עם שיער על ראשה.

01:56:32:22 01:56:31:15
אחרי לידה של בת, היא הייתה
חוזרת אחרי שמונים ימים,

01:56:34:09 01:56:33:09
ובלידת בן אחרי ארבעים ימים.

01:56:38:20 01:56:35:03
האמא הטרייה נהגה לגלח את
הראש ולחזור לביתה, כמו כלה

01:56:40:10 01:56:39:11
שהייתה צריכה לגלח את ראשה.

01:56:43:09 01:56:40:15
גם הגברים היו מגלחים את ראשם.

01:56:45:20 01:56:43:24
הגבר נהג להתגלח עבור רצועת הבד
שנקראה "קשרה"

01:56:48:08 01:56:45:23
שבוע לפני החתונה כדי שייראה יפה.

01:56:50:12 01:56:49:06
זו הייתה המסורת שלנו.

01:56:55:04 01:56:51:03
גם לך גילחו את הראש?

01:56:57:16 01:56:55:09
בוודאי, כמו שנהוג לעשות בכפר של אבי.

01:57:00:23 01:56:57:18
ומי קנה את השמלה שלך?
- אבי.

01:57:02:07 01:57:01:00

אביר?
- כן, אבי.

01:57:06:06 01:57:04:07
לא היה מבחר באותה תקופה.

01:57:10:16 01:57:06:08
קנו לך תכשיטים?

01:57:13:09 01:57:11:04
לא היה צורך לקנות, הגברים
היו מביאים את התכשיטים.

01:57:14:04 01:57:13:15
רק תכשיט אחד.

01:57:17:03 01:57:14:15
בתרבות שלנו, נהגו לחתן
אותנו עם תכשיט אחד בלבד.

01:57:18:08 01:57:17:15
רק מאוחר יותר ענדנו תכשיטים רבים.

01:57:20:24 01:57:18:13
הגברים נהגו להביא את מה שענדנו.

01:57:22:22 01:57:21:20
הם היו מביאים תכשיט אחד.

01:57:24:15 01:57:23:03
עגילים?
- עגיל אחד.

01:57:28:15 01:57:25:02
ואז ההורים היו משלימים את הסט,

01:57:32:11 01:57:28:23
ומאוחר יותר היינו עונדות את אותו
עגיל של החתונה.

01:57:37:20 01:57:35:17
הייתי שואלת את ילדותי "מי
הביא לך את התכשיט הזה?"

01:57:40:15 01:57:39:18
כך נהוג לומר?

01:57:46:16 01:57:42:24
עגילים או טבעת?
- עגילים.

01:57:49:23 01:57:47:06
באזור קווארה באתיופיה היה
נהוג להביא עגיל,

01:57:58:16 01:57:51:08
והיו נותנים גם לאב הכלה ולאב
החתן משהו כעדות,

01:58:01:00 01:57:58:22
אחד או שניים מטבעות אתיופיים, ביר.

01:58:03:24 01:58:02:08
בתקופה שלכם זה שונה.

01:58:13:17 01:58:04:01
הוריה של הכלה נהגו לתת משהו לחתן?

01:58:17:10 01:58:13:24
כמובן, כשהוא שר שירי הלל,

01:58:21:08 01:58:17:22
הם נהגו אפילו לתת נשק, פרה או שור.

01:58:24:06 01:58:22:06
לרוב, הם היו נותנים נשק, והאמא בנוסף,
נותנת לו צעיף בד המיוצר בעבודת יד, "קוטה".

01:58:30:10 01:58:27:13
הם היו מגדירים את עצמם מראש
כ"מעודדי רגשות",

01:58:32:22 01:58:30:19
ולכן היו מכינים להם את הצעיפים מראש.

01:58:36:10 01:58:33:13
ומי שהיה לו מקצוע, היה קונה
את הנשק ושומר אותו בצד.

01:58:40:05 01:58:36:17
כשאחד היה חוזר מאירוע, היו נותנים
לו נשק וצעיף בד בעבודת יד.

01:58:45:15 01:58:42:22
אנשים בעלי אמצעים חגגו באופן
מיוחד וחגיגי,

01:58:46:21 01:58:45:17
ואלה שלא היו בעלי אמצעים עשו
כפי יכולתם.

01:58:48:17 01:58:47:00
כמה שהיו יכולים.
- כן, לפי יכולתם.

01:58:53:17 01:58:49:09
חתן שהגיע מאירוע בו הוא עודד רגש,
לא היה עוזב ללא קבלת פרס.

01:58:55:05 01:58:54:05
הוא היה מקבל פרס.

01:58:58:09 01:58:55:12
גם אצלכם זה קיים, שמעתי סיפורים כאלה.

01:59:07:11 01:59:01:16
האבות היו מעניקים לילדיהם שפחות
לפני החתונה.

01:59:08:17 01:59:08:07
לשם מה?

01:59:15:02 01:59:09:04
כדי שהבת לא תצטרך לטחון ותשהה
בבית חמתה.

01:59:18:14 01:59:15:11
השפחה הייתה הולכת עם הכלה.
-היא ניתנה כמתנה?

01:59:19:17 01:59:18:18
לכלה?
- כן

01:59:23:08 01:59:19:22
השפחה נקנתה על ידי האב כדי שהבת
תנוח ולא תצטרך לטחון.

01:59:26:03 01:59:23:18
נהגו לומר שעל החתן להתחתן
עם האישה יחד עם השפחה.

01:59:28:08 01:59:26:13
כך היה נהוג באתיופיה.
-זאת אומרת שהיה טוב?

01:59:29:01 01:59:28:11
כן.

01:59:37:18 01:59:30:08

השפחה נהגה ללכת בעקבותיה כדי לטחון
גרעינים ולרחוץ לה את הרגליים.

01:59:40:11 01:59:38:14
בעלי העבדים השתחצנו בזה,

01:59:42:08 01:59:41:02
ואלה שלא היו להם, פעלו לפי יכולתם.

01:59:53:04 01:59:43:00
לכלה באתיופיה היו שושבינות
או שרק לחתן היו?

02:00:00:15 01:59:54:17
היה נהוג שהאח של הכלה הלך יחד
עמה ועם בעלה, סך הכל שלושה,

02:00:04:21 02:00:03:04
ולאחר שבירכו את הכלה, היא
נשארה לישון עם החתן.

02:00:10:11 02:00:07:00
יום למחרת, אחרי ארוחת הצהריים,
האח היה חוזר.

02:00:18:02 02:00:11:11
הוא היה מחבק את החתן והכלה, מברך אותם
ומאחל שלא יביישו את המשפחות.

02:00:20:13 02:00:19:10
באותו רגע התחילו החגיגות.

02:00:25:10 02:00:21:01
הט'לה והרטבים כבר היו מוכנים
והם אכלו ושתו.

02:00:29:10 02:00:25:23
אבל לכלה לא היו שושבינות?

02:00:32:04 02:00:30:00
לא היו שושבינות.
- זאת אומרת, רק לחתן יש.

02:00:34:12 02:00:32:06
גם השושבינים של החתן נחשבו ל"מרגילים".

02:00:35:23 02:00:34:22
מרגילים.
- כן, מרגילים.

02:00:37:10 02:00:36:09
הם ליוו את הכלה,

02:00:41:17 02:00:37:12
ותפקידם היה להוות עדי שמיעה
לאיבוד בתוליה של האישה

02:00:43:08 02:00:42:07
ולראות את תוצאות.

02:00:46:02 02:00:44:07
כלה שאינה בתולה חזרה לביתה.

02:00:48:05 02:00:46:13
כיצד הם היו מעידים?

02:00:49:20 02:00:48:10
החתן היה עלול לשלוח אותה חזרה.

02:00:51:07 02:00:50:00
כיצד הם היו מעידים?

02:00:58:14 02:00:51:18
הם היו מעידים על שאינה בתולה,

02:01:03:20 02:00:59:00
ועל אישה בתולה העידו ובירכו.

02:01:13:02 02:01:04:12
העידו בפני קייס, שהיה מברך לאחר
שראה את הדם.

02:01:18:10 02:01:14:00
האח נכח שם כעד, בירך ואז חוזר לביתו,

02:01:23:00 02:01:19:00
שם הוא הכריז בשירה שאחותו
לא ביישה ואסף את כולם.

02:01:26:24 02:01:23:14
מאותו רגע, מתחילות החגיגות
שכללו הרבה שירים.

02:01:30:15 02:01:27:09
כולם אכלו, שתו ונפרדה דרכם
של בני המשפחה והחברים.

02:01:35:12 02:01:31:04
כשהתחנת אילו סוגים
של שירים היו?

02:01:38:11 02:01:35:17
שירים?
- את זוכרת?

02:01:39:12 02:01:38:16
כן.
- את השירים שאני שרתי?

02:01:41:18 02:01:40:00
שירים שאת ואחרים שרתם?

02:01:45:00 02:01:42:01
מה ידעתי בגיל עשר.

02:01:50:12 02:01:45:17
שמעתי את בעלי ד'נאו אמרת שר "אששה",
אבל לא הכרתי את הלחן.

02:01:52:03 02:01:50:19
מה היה תוכן השיר "אששה"?

02:01:58:11 02:01:52:12
אם רק היית שומעת אותו שר "אששה"
או רואה תמונה שלו.

02:02:02:02 02:01:58:24
חבל שלא יכולתי להביא אפילו תמונה
אחת וסרט, כמו שיש בארץ.

02:02:03:13 02:02:02:13
הייתי מראה לכולם.

02:02:07:18 02:02:04:15
הוא היה יוצא דופן, כולם רצו לראות אותו.

02:02:13:09 02:02:10:04
כשדודו של בעלי היה יוצא לצוד,
למרות שהוא מעולם לא הצליח,

02:02:17:00 02:02:13:20
לא היה מישהו אחר שישיר, מלבד בעלי.

02:02:20:00 02:02:17:10
אם הוא היה שר שם את השיר "אששה",

02:02:23:08 02:02:20:13
כולם היו רצים כדי לישון במדבר.

02:02:28:21 02:02:24:06

לדניאו אמרת היה קול נהדר.

02:02:37:12 02:02:33:12
אני לא זוכרת את המילים של שירים.

02:02:41:10 02:02:38:21
רק לאחרונה כשהתחלתי לא
להרגיש טוב זה נשכח ממני,

02:02:42:14 02:02:41:12
אבל את העבר אני לא שוכחת.

02:02:48:13 02:02:42:18
אני זוכרת כל מה שקשור לילדותי,
את השכונה, המאכלים, השתייה

02:02:50:22 02:02:49:00
והמשחקים ששיחקתי. כולם עדיין
חקוקים לי בזיכרון.

02:02:53:12 02:02:51:01
לאחרונה, המידע הזה נעלם מזיכרוני,

02:02:55:01 02:02:53:23
הזיכרונות הטובים וגם הרעים,

02:02:56:18 02:02:55:22
שלא כמו בעבר.

02:03:04:23 02:02:59:00
אני זוכרת שגדלתי עם אמהרים, שהשפרצנו
ושרבנו אחד על השני.

02:03:08:23 02:03:05:14
אבל היום, אני לא מצליחה לזכור שירים.

02:03:12:06 02:03:09:23
הייתי מאוד טובה בריקודי "אסקטה".

02:03:17:00 02:03:13:07
היית טובה בריקוד?
-בישראל קוראים לי רקדנית.

02:03:21:12 02:03:17:13
הייתי רוקדת אסקטה בהתאמה
לצלילי המסנקו,

02:03:24:13 02:03:21:22
אבל עכשיו אני כבר לא זוכרת
איך, אחרי שהתחתנתי שכחתי.

02:03:29:10 02:03:24:23
את לא תאמיני, לא יכולתי
לשבת מרוב ריקודים.

02:03:33:20 02:03:30:18
כשהתנגן שיר, לא הייתי מפסיקה לרקוד.

02:03:35:13 02:03:34:06
אין לי מילים לתאר לך.

02:03:36:20 02:03:35:20
מאוד אהבת לרקוד?

02:03:38:23 02:03:37:05
אהבתי מוזיקה באופן יוצאת דופן.

02:03:42:06 02:03:39:05
הייתי מסרבת לאכול מבלי שישמיעו לי שירים.

02:03:47:20 02:03:43:20
אמי הייתה מבקשת ממני להביא קרשים,
ומבטיחה שתהיה מנגינה שתלווה אותי,

02:03:50:01 02:03:48:03
וכך הייתי מביאה שלוש או ארבע
פעמים קרשים.

02:03:51:16 02:03:50:14
הייתי רצה במהירות ומביאה את הקרשים

02:03:56:15 02:03:51:22
רק כדי לשמוע את המוזיקה
ולרקוד סתם ככה.

02:04:01:10 02:03:56:24
מאז שהגעתי לארץ, התאפשר
לי לשמוע איזה שיר שרציתי

02:04:03:11 02:04:01:21
ורקדתי עד שרגליי נתפסו.

02:04:06:18 02:04:04:03
הריקוד לא היה נראה טוב ללא נוכחותי שם,

02:04:10:06 02:04:07:07
הייתי מיוחדת כשרקדתי.

02:04:17:20 02:04:11:12
אם הייתי מראה לך סרטון היית

רואה שאני רוקדת גם בישיבה.

02:04:25:15 02:04:18:01
כשבתי התחתנה רקדתי כל כך
הרבה בישיבה והתעייפתי,

02:04:27:13 02:04:25:19
עד שכולם הגיעו לידי ורקדו איתי.

02:04:29:22 02:04:27:23
הסברתי להם שהיום אני כבר חלשה.

02:04:31:17 02:04:30:07
אבל אני מאוד אוהבת שירים.

02:04:32:11 02:04:31:22
אוהבת מאוד.

02:04:36:10 02:04:32:14
מה שלא הייתי אוהבת הן הלוויות,
אך במדבר לא הייתה לי ברירה.

02:04:39:10 02:04:37:12
שנאתי כשהתבקשתי ללכת להלוויות
ולבכות שם.

02:04:47:11 02:04:39:24
גם כשביקשו ממני לבכות, לא ייללתי,
עשיתי מה שלבי רצה.

02:04:51:09 02:04:47:20
כשילדת וכשהנשים בכפר ילדו,

02:05:00:08 02:04:56:05
בלידה שלי היו צירים נסבלים, לא כאב לי.

02:05:02:11 02:05:01:02
אחרי שילדתי הגיעו אורחים.

02:05:09:11 02:05:07:11
משפחתי הלכה להלוויה.

02:05:13:17 02:05:10:02
הצירים התחילו כשהייתי לבד, לאן
היה לי ללכת.

02:05:18:18 02:05:14:18
בני הגדול היה איתי, וכשהתחילו הצירים

02:05:21:17 02:05:19:01

קירבתי אליי את התער.

02:05:28:01 02:05:22:14

את מה?

- את הסכין להפרדת השליה.

02:05:30:02 02:05:28:12

זה תער שבאתיופיה נקרא "בסה".

- בסדר.

02:05:31:20 02:05:30:12

גם פה בארץ גוזרים.

02:05:33:19 02:05:32:13

זה כמו מספריים?

02:05:35:10 02:05:33:21

כמו מספריים שגוזרים איתם כאן בארץ

02:05:36:13 02:05:35:17

או כמו סכין גילוח?

02:05:38:20 02:05:36:16

באתיופיה זה היה "בסה" שבאמצעותו

גילחו את הראש.

02:05:40:03 02:05:38:22

כמו סגין גילוח.

- כן.

02:05:44:09 02:05:40:06

קירבתי אליי את התער והתינוק הגיע.

02:05:48:07 02:05:46:06

לא היה אף אחד לצדך?

- הייתי לבד.

02:05:55:23 02:05:49:00

בני היה ליד המיטה, ואמרת

לו לקרוא לדודתו של בעלי.

02:05:58:08 02:05:56:12

כשהיא הגיעה היא ביקשה לקבל

חתיכת בד,

02:06:00:08 02:05:58:10

והניחה אותו מתחת לרגליי,

כדי שהתינוק לא ייחנק.

02:06:03:14 02:06:00:17

הראייה שלה כבר לא היתה טובה
והיא לא הצליחה להרים אותי.

02:06:11:02 02:06:04:04
היא בכתה וקראה "את לא תמותי, את
לא תמותי".

02:06:13:21 02:06:11:12
היא אמרה בדאגה שהיא לא מצליחה,

02:06:17:19 02:06:14:03
ובכוח היא הצליחה למשוך
אותי, ובסוף ילדתי לבד.

02:06:22:18 02:06:18:00
לא יכולת לזוז?
- לא, כשהצירים הגיעו כבר הייתה בעיה.

02:06:28:12 02:06:23:03
ירדתי לרצפה, שכבתי על פיסת
הבד וילדתי.

02:06:32:05 02:06:28:24
התינוק שנולד נשמע כמו
פינג'אן כשהוא בכה.

02:06:40:17 02:06:32:22
חמתי הייתה מיילדת מומחית בתפקידה
והייתה כמו הרופאים בארץ.

02:06:47:15 02:06:41:22
היא נהגה לספר לנו סיפורים, ולומר
ש"צירים וירידת מים הם אותו הדבר,

02:06:52:23 02:06:48:13
אם מגיעים הצירים עליכן לא לזוז."
- אל תזוזו.

02:07:01:24 02:06:53:23
היא אמרה "עליכן להיות רגועות ובזמנים
בהם אין תער, תוכלו להשתמש בסכין

02:07:08:12 02:07:02:18
ולהיות חזקות נפשית. עליכן
להיות מסוגלות לסבול.

02:07:14:22 02:07:08:14
כשהצירים מתחילים עליכן לשבת
בכל מצב, גם אם קשה."

02:07:17:20 02:07:15:03
היה נהוג להכין את התפרים מראש.

02:07:21:16 02:07:19:01
היא אמרה "במידה שהגיעו צירים דחופים,

02:07:28:18 02:07:22:06
הרי חבל הטבור מחובר לטבור שלך?

02:07:39:15 02:07:29:05
עליך למשוך, לגעת ולאחוז
בחוזקה בחבל התבור.

02:07:44:01 02:07:40:10
וכשתאחזי בו, את תרגישי את
הדם מבעבע כמו מים רותחים

02:07:46:04 02:07:44:16
עליך להמשיך כך עד שזה
מגיע למצב רתיחה.

02:07:51:20 02:07:46:24
ומיד לאחר מכן הכאב פוחת כי הדם
של התינוק נמצא אצלו ושלק אצלך.

02:07:55:08 02:07:52:14
כשהתינוק שקט, עליך לחתוך את
חבל התבור".

02:07:59:12 02:07:57:02
כך עשיתי לבד, חתכתי את חבל התבור,

02:08:02:04 02:08:00:11
משכתי את פיסת הבד והשכבתי
את התינוק עליו.

02:08:04:21 02:08:02:06
לא היה מי שירחץ אותו, הרי אחיותיו
של בעלי יצאו לאסוף קרשים.

02:08:09:02 02:08:06:01
השכבתי אותו והמתנתי
עד שאחיותיו הגיעו.

02:08:19:19 02:08:09:16
אחת מהן אחזה את התינוק, אך לא
היה מי שייקח אותנו לבקתת הנידה.

02:08:30:24 02:08:20:16
קרוב משפחה בשם אדיס ברוך

הגיע מיד כששמע שילדתי.

02:08:35:12 02:08:31:11
הוא היה קרוב מצד אבי, הוא גידל אותי.

02:08:40:22 02:08:37:08
הוא הגיע להריע בשמחה.

02:08:46:06 02:08:41:12
הוא נשא נשק, אמרו שמכינים את
הבקתה בעזרת נשק.

02:08:55:00 02:08:46:17
ואז אדיס ברוך סיים להכין את
הבקתה, והלך.

02:08:57:20 02:08:55:04
ילדתי את בני גשאה לבד.

02:09:01:06 02:08:57:23
מי לימד אותך?
- חמתי סיפרה לי, שמעתי ממנה.

02:09:06:24 02:09:01:20
הכלות האחרות שלה, היינו חמש,
לא אהבו לשמוע על זה

02:09:11:01 02:09:07:07
אבל אני התעקשתי לשמוע,
והיא סיפרה לי.

02:09:12:23 02:09:11:19
הפנמתי את מה שהיא סיפרה לי.

02:09:17:17 02:09:13:20
שמרתי הכל בבטן וכך הצלחתי ללדת לבד.

02:09:23:11 02:09:18:16
ילדתי שש בנות, ובשביעי נלחמתי וילדתי לבד.

02:09:28:20 02:09:24:03
רחצתי והרמתי אותו
וקראתי לו בשם "גשאה".

02:09:32:06 02:09:29:11
אחרי שרחצתי אותו כולם הגיעו.

02:09:41:20 02:09:32:21
כשנשענתי אחורה כדי לתפור, חלק
מהשליה נותרה מאחור.

02:09:47:10 02:09:42:01
לבסוף השליה עצמה נפלה, אבל
החלק שמחבר ביני לבין השליה

02:09:50:05 02:09:47:24
נשאר לי בתוך הבטן.

02:10:00:01 02:09:50:21
כשנכנסתי לבקתת הנידה ונשכבתי
הרגשתי את החלק הזה בתוכי.

02:10:06:20 02:10:02:09
כשהכנסתי את ידי, הרגשתי משהו
מעל הבטן.

02:10:12:19 02:10:07:18
ביקשתי שיחפרו במקום בו קברו את
השליה כדי לבדוק

02:10:13:14 02:10:13:04
אם זה נשאר מאחור.

02:10:18:10 02:10:13:16
דודתי ובתה שקברו את השליה פתחו וראו

02:10:25:15 02:10:18:23
שהקצה של החלק המחבר
נותר מאחור בתוכי.

02:10:29:21 02:10:26:14
ישבתי והמתנתי עד שבעלי הגיע.

02:10:34:24 02:10:30:06
הוא הגיע מהלוויית דודו והעברנו את
הלילה בישיבה בבקתה.

02:10:38:09 02:10:35:09
סיימנו סוללה שלמה של פנס
שהיה דלוק במשך כל הלילה.

02:10:44:19 02:10:38:23
למחרת, הגיעו מומחים כי
הרי לא היו לנו רופאים.

02:10:51:11 02:10:45:10
הם טיפלו בי, ולבסוף החתיכה הזאת
נפלה ממני.

02:10:56:02 02:10:51:16

זה יצא?
- החלק נפל וסוף סוף נשכבתי.

02:10:59:09 02:10:56:07
הלידה של גשאה הייתה שונה.

02:11:03:01 02:10:59:16
רק איתו היה מסובך?
-אחרי זה, לא רק את ילדיי,

02:11:07:22 02:11:04:20
בסודן הייתי מסתובבת עם פנסים
על מנת ליילד אחרות.

02:11:13:21 02:11:09:03
כך ידעתי אם אלוקים אוהב אותי
או לא, לפי לידה של אישה.

02:11:16:23 02:11:14:11
אם אמהרים ואם אנשים עניים,

02:11:20:11 02:11:17:13
היו כל כך הרבה מעוטי
יכולת שנפלו וקמו.

02:11:23:12 02:11:20:18
כולי הייתי מכוסה בדם בגלל
אותן נשים.

02:11:25:10 02:11:23:17
הייתי אוחזת בהן בחוזקה ומיילדת אותן.

02:11:29:04 02:11:26:02
במידה שהתינוק היה בריא,
הייתי מחבקת אותו היטב.

02:11:32:05 02:11:30:01
במקרים בהם התינוקות לא היו בריאים,

02:11:36:21 02:11:32:08
הייתי מרגיעה ומפרידה אותם מאמם.

02:11:40:02 02:11:37:12
רק אחרי ששמחתי בעבודתי
הייתי חוזרת לביתי לישון.

02:11:43:06 02:11:40:05
היו הבדלים בין הצירים בלידות?
- לא.

02:11:46:01 02:11:43:21
בין הלידה הראשונה לשאר הלידות?
- לא היו הבדלים בין הלידות שלי.

02:11:52:13 02:11:46:13
בתי הגדולה הבהירה נולדה
כבדה יותר מהאחרים

02:11:54:23 02:11:53:01
ואנשים עזרו לי עם הגב.

02:11:57:13 02:11:56:03
בעלי הוא אדם טוב ולכן
הצירים היו נסבלים.

02:12:00:03 02:11:58:24
נהוג לומר שצירים הם כמו גברים.

02:12:05:11 02:12:01:14
בזמן שהוא הלך לקרוא לאנשים,
אני כבר ילדתי וחיכיתי לו.

02:12:07:14 02:12:05:17
כשהוא יצא לקרוא למיילדת,
אני כבר ילדתי.

02:12:10:13 02:12:08:06
ילדת בתוך הבית?
- כן, בתוך הבית.

02:12:13:00 02:12:11:09
עד שהגיעו ליילד, יילדתי את עצמי,

02:12:14:23 02:12:13:14
וכבר הייתי צריכה לצאת לבקתת הנידה.

02:12:18:10 02:12:15:00
מי יילד אותך?
- ילדתי בכוחות עצמי.

02:12:21:06 02:12:19:02
לבד?
- כן, לבד.

02:12:24:09 02:12:21:09
ילדת רק ילד אחד לבד?
- לא, שלושה ילדים ילדתי לבד.

02:12:27:08 02:12:25:09
כן, זה קרה במקרה.

02:12:29:22 02:12:27:19
אנשים היו מגיעים לבית רק אחרי שילדתי.

02:12:33:19 02:12:30:13
תמיד התעכבתי ודחיתי, אמרתי
לעצמי שאני יכולה לחכות,

02:12:34:21 02:12:33:24
אבל התינוק תמיד היה מגיע.

02:12:38:16 02:12:35:16
כשהתינוק הגיע, לא הייתה דרך
חזרה ולכן נשכבתי וילדתי.

02:12:40:10 02:12:39:04
אנשים היו מגיעים רק כדי לתפור.

02:12:45:22 02:12:41:00
לא ידעתי לתפור, אבל כשילדתי לבד,

02:12:49:11 02:12:46:11
בגלל ששמעתי איך תופרים ובגלל
שאף אחד לא ראה אותי,

02:12:51:03 02:12:49:20
תפרתי את עצמי וקמתי.

02:12:53:18 02:12:51:19
ילדתי את ילדיי לבד.

02:13:03:05 02:12:54:20
בזמן ששאר הנשים חיכו לאמן, אותי
היו לוקחים בחשיכה עם פנס.

02:13:07:06 02:13:03:17
אבי היה אומר לי שזה בלתי אפשרי
ושעדיף שאשאר בבית.

02:13:14:12 02:13:08:05
צירים הם צירים. היינו בוכות לאימהות
שלנו מכאבים.

02:13:17:13 02:13:14:22
אחרי שילדתי את כל ילדיי
והגעתי ארצה, נחתי.

02:13:23:02 02:13:18:12
במשך שמונה שנים בסודן, יילדתי נשים.

02:13:25:24 02:13:23:23
חמתי, זיכרונה לברכה, הראתה לי כיצד.

02:13:29:01 02:13:26:19
אם היא לא הייתה מראה לי, כנראה
הייתי נתקלת בבעיה בעצמי,

02:13:29:24 02:13:29:03
ולא הייתי מיילדת נשים אחרות.

02:13:31:11 02:13:30:09
חמתי הייתה אישה טובה מאוד.

02:13:36:20 02:13:32:05
כשאחייניתה של חמתי חלתה היא
ביקשה ממני להיכנס אליה,

02:13:39:17 02:13:37:22
היא הוציאה את כולם והכניסה אותי.

02:13:44:12 02:13:40:16
לא התלהבתי. אני מאוד פטפטנית
אבל באותו רגע השתקתי.

02:13:45:18 02:13:44:16
היא אמרה לי להיכנס ונכנסתי.

02:13:53:16 02:13:46:11
אחרי שעות של צירים, העובר
יצא הפוך, עם הישבן קודם.

02:13:55:07 02:13:54:13
זה טוב להיחשף לדברים.

02:13:59:11 02:13:57:00
חמתי הייתה אובדת עצות.

02:14:06:00 02:14:00:06
נהגנו לשמור את החמאה אצלנו
בבית במכלים גדולים.

02:14:17:06 02:14:06:15
היא רחצה היטב את ידיה הארוכות
והחדירה לתוך היולדת את החמאה.

02:14:23:24 02:14:17:14
לבסוף, היא הכניסה את ידה,
אפילו פרנגים לא פועלים כך.

02:14:28:02 02:14:24:13

ידיו ורגליו של העובר היו מכונסים יחד.

02:14:36:05 02:14:28:18
לא ידענו מה לעשות והיולדת
כבר התעייפה.

02:14:40:24 02:14:37:00
ככל שחמתי הכניסה יותר חמאה,
העובר השתחרר יותר ויותר,

02:14:48:08 02:14:41:07
והיא משכה את ידו בעדינות לכיוון
רגליו, וגם רגלו השנייה הופיעה,

02:14:53:15 02:14:48:21
אז היא נכנסה מהדופן השני
ונגעה ברגלו בזהירות.

02:14:57:19 02:14:54:00
היא מדי פעם ביקשה עוד חמאה.
תפקידי היה להכניס אותו פנימה.

02:15:01:17 02:14:58:04
היא הצליחה ליישר את רגלו השנייה
וגם את ידו.

02:15:08:18 02:15:02:10
היא אחזה בעובר כולו ונענעה
אותו תוך כדי החדרת החמאה,

02:15:09:22 02:15:09:01
ולבסוף הוא יצא, ונפל.

02:15:12:15 02:15:10:03
התינוק נפטר, כולו היה מנופח,

02:15:14:13 02:15:13:02
והיולדת התעלפה.

02:15:21:11 02:15:15:06
היו שם מים מוכנים, אך היא
לא הגיבה למים שנתנו לה.

02:15:25:14 02:15:24:07
אנשים נוהגים לשכוח דברים כאלה.

02:15:30:10 02:15:26:02
קראנו בשמה ברציפות "אטקילט, אטקילט".

02:15:35:23 02:15:31:20

היא הייתה בת דודו של בעלי,
אחייניתה של חמתי.

02:15:45:24 02:15:39:17
לא היה לנו שעון אך היא שכבה
שם כשעתיים.

02:15:53:17 02:15:46:21
שפכנו לה מים לתוך הפה ולגרונ,

02:16:00:05 02:15:54:15
ולאחר כמה דקות קראנו שוב
בשמה, והיא ענתה באנחה.

02:16:06:13 02:16:02:01
אמרנו לה לשתות ולא לדבר.
חמתי הניחה את התינוק בצד.

02:16:10:08 02:16:08:07
חמתי הייתה מיילדת מיוחדת
וברמה גבוהה.

02:16:13:02 02:16:10:16
ישבתי בצד והמתנתי עד שהיולדת תתאושש.

02:16:17:08 02:16:13:17
קראתי בשמה שוב "אטקילט", והיא ענתה לי.

02:16:21:20 02:16:18:20
היא חיפשה בראשה את אימה, אך
הוצאנו אותה מהחדר בהתחלה.

02:16:25:14 02:16:22:17
"ומה לגבי אמי?" היא שאלה,
ועניתי לה שהיא נמצאת.

02:16:32:08 02:16:26:13
היא הודתה לחמתי "דודתי
היקרה, איך אודה לך."

02:16:35:13 02:16:33:03
היא חיזקה אותה וענתה
שהיא תהיה בסדר.

02:16:37:12 02:16:35:18
חמתי הורתה לי לקרוא לאחותה
הגדולה, טאייה,

02:16:41:15 02:16:38:02
וביקשה שרק היא תיכנס, בלי כולן.

02:16:46:20 02:16:42:15
כשניגשתי אליהן, כולן קמו בשאלות
ואמרתי לכולן לשבת להמתין.

02:16:51:04 02:16:47:15
קראתי לטאייה פנימה. השאר החלו
לשאול שאלות

02:16:52:20 02:16:51:08
ואמרתי להן לשבת ולהמתין.

02:17:01:17 02:16:54:01
טאייה זעקה לאימה והשתקתי אותה.

02:17:10:07 02:17:02:02
היא עזבה את התינוק וחיבקה
בחוזקה את אחותה שילדה.

02:17:16:10 02:17:11:10
היולדת הסתכלה עליה וסובבה
את ראשה מרוב עייפות.

02:17:20:20 02:17:16:14
חיכינו בסבלנות, ואחרי זמן מה,
היא התחילה לחזור לעצמה.

02:17:22:22 02:17:21:10
שאלנו אותה אם היא מרגישה
בסדר, והיא ענתה בחיוב,

02:17:27:06 02:17:24:04
ואמרה "דודתי הצילה אותי".

02:17:31:24 02:17:28:11
בשעה מסוימת כבר הביאו את
כל הפרות.

02:17:34:05 02:17:32:16
שבוע שלם היא נשארה בחדר

02:17:36:13 02:17:34:21
שבו התינוק נפטר.

02:17:41:11 02:17:38:11
הגברים והפרות הגיעו, וכך גם כל
מי שהיה בעבודה במהלך היום.

02:17:49:18 02:17:44:01
הם לקחו את התינוק ואנחנו לקחנו

אותה וחזרנו לבתינו.

02:17:54:04 02:17:50:01
חמתי הראתה לי כיצד ליילד, היא
הייתה אישה מכובדת מאוד.

02:17:57:10 02:17:54:19
כל שאר הנשים נמנעו מליילד,
הן לא אהבו את זה.

02:18:01:03 02:17:58:01
מאותו רגע המשכתי לעסוק בזה.

02:18:04:18 02:18:01:08
כשילדיי ילדו, חמתי כבר הייתה זקנה.

02:18:07:23 02:18:05:06
אמי נמנעה מליילד
בגלל הזקנה והקושי בידיים,

02:18:14:08 02:18:08:13
אז אמרתי להן שאין צורך ואני יילדתי
את שתי בנותיי בשבוע אחד באתיפיה.

02:18:24:22 02:18:15:05
בסודן יילדתי לבד, יילדתי את הנשים
העניות ששהו שם והייתי להם כהורה.

02:18:37:05 02:18:31:14
לכן, זה טוב לקחת סיכונים ולהיות חזקים,
לא צריך מיד להיבהל.

02:18:40:15 02:18:38:01
הייתי נבהלת בקלות,

02:18:50:12 02:18:41:01
אבל בכל מה שקשור ללידות ולחולי,
לא היה צריך לחשוש, אלא להתמודד.

02:18:55:17 02:18:50:23
כך יילדתי לבד וגם יילדתי.

02:18:58:10 02:18:55:20
הכל בזכות חמתי שלימדה
ושמרה עליי מלמעלה.

02:19:02:20 02:18:58:23
עשיתי הכל, ועזרתי לנשים האלו
בזמן שזעקו לאמן.

02:19:04:20 02:19:03:09
כך עשיתי.

02:19:07:21 02:19:05:04
כשהגעתי ארצה, הפסקתי לעבוד בזה.

02:19:15:04 02:19:08:06
תודה לאל לפרנג'ים שנמצאים כאן
לא היה צורך שאקום בלילות.

02:19:22:17 02:19:17:08
היה למיילדת אחריות כבדה, והיא גם
עדה בהרבה דברים.

02:19:25:18 02:19:23:17
המיילדת ביצעה את תפקידה וחוותה
הרבה דברים.

02:19:29:20 02:19:27:15
אלוקים לא אוהב אם אין
שיתוף או שיח בנושא.

02:19:31:16 02:19:30:16
צריך לכבד הכל.

02:19:37:09 02:19:35:01
כשנשים ילדו, הן למעשה חזרו מהמתים.

02:19:44:07 02:19:40:21
צריך לחשוב על הדברים החיוביים
ולא על השליליים.

02:19:50:09 02:19:44:24
תודה לאל, הגעתי הנה ונחתי,
לא ילדתי את ילדיי בארץ.

02:19:55:24 02:19:51:19
מה עליה לאכול ולשתות ומה נדרש ממנה לעשות?
- היולדת?

02:19:57:24 02:19:56:04
אם בהיותה בהריון או אחרי לידה,

02:20:05:22 02:19:59:22
יולדת אכלה מה שרצתה ומה שהשביע אותה.

02:20:09:23 02:20:06:05
אבל אני לא אכלתי כשילדתי את כל ילדיי.

02:20:12:03 02:20:10:07

וכשהיית בהריון?
- כשהייתי בהריון לא היה לי תיאבון.

02:20:14:16 02:20:12:11
מה נהגת לאכול כשהיית בהריון?
- כשילדתי?

02:20:19:02 02:20:14:20
מה נהגו לומר שטוב לאכול?
- לא זכורה לי אמירה כזאת.

02:20:26:17 02:20:19:07
היה לנו רק אינג'רה, חלב,
שמנת חמוצה ושעועית.

02:20:34:02 02:20:27:15
בקווארה זה היה יקר, רק בשלב
מאוחר יותר גידלו שעועית.

02:20:36:22 02:20:34:10
ניזונו בעיקר מחלב וממעין גבינה
צפתית, לא היה משהו נוסף.

02:20:41:20 02:20:37:00
היו לנו עלי מנגולד ובטטה, אבל
כשהייתי בהריון לא אכלתי.

02:20:46:12 02:20:41:23
לא הייתי מסוגלת לאכול או להריח,
זה היה גורם לי להקיא.

02:21:01:04 02:20:47:17
הייתי מריחה את הגבינה הצפתית,

02:21:05:21 02:21:01:16
והריח היה כל כך טוב שהייתי מורחת אותו.

02:21:09:05 02:21:05:24
אפילו מסבון לא יצא כל כך הרבה חומר.

02:21:13:21 02:21:09:10
כשאני רואה גבינה כזו בארץ
הזיכרונות שבים אליי.

02:21:17:08 02:21:14:05
היו כפות לאכילה, אך לא ידענו מה
שימושם, היינו חרשים ותמימים,

02:21:20:03 02:21:17:16
היינו אוכלים בידינו ושוטפים ידיים.

02:21:35:07 02:21:28:19
נוהגים היה לומר שלנשים בהריון אסור
לשתות ט'לה ולאכול דבש?

02:21:41:04 02:21:37:04
הן יכלו לשתות ט'לה לפי רצונן.

02:21:47:08 02:21:42:11
היו כאלה ששתו חודש לפני הלידה תערובת
דייסה של שיבולת עם אבקת חלב

02:21:49:12 02:21:47:16
עם דבש, משקה קל מוקצף
מחילבה ודבש בשם "אביש"

02:21:50:23 02:21:50:02
ומשקה מזרעי פשתן עם מים ודבש
בשם "טלבה".

02:21:56:13 02:21:51:06
על מנת למנוע סיבוכים, נהגו להכין את
המשקאות לפחות חודש לפני הלידה.

02:22:00:16 02:21:57:00
רק כשילדתי את בתי נגעו בי,
בשאר הלידות ילדתי לבד.

02:22:03:02 02:22:01:06
רק אחרי הלידה הגיעו אליי אנשים
כדי להריע.

02:22:07:20 02:22:04:09
הבאתי לעצמי מים, טחנתי
וריסקתי שני שקי חיטה.

02:22:13:18 02:22:08:12
כשילדתי את הבכור הכנתי שני מכלים
של בצק "בוהו" והבאתי מים,

02:22:17:02 02:22:14:10
ואת כל זה עשיתי כשהלכתי
לבית אמי כדי ללדת.

02:22:26:10 02:22:22:14
באתי ופיה הכל היה סביב מים, התרחצתי
והבאתי איתי מים לבית.

02:22:34:00 02:22:30:09
הייתי זזה ממקום למקום.

02:22:38:16 02:22:34:13
צעקתי לעזרה ובאותו זמן הייתי
בבית דודתי.

02:22:41:13 02:22:38:22
היא חזרה רטובה ויילדה אותי.

02:22:46:05 02:22:42:13
היא הסבירה שחשבה שעוד לא הגיע
זמני ללדת.

02:22:51:21 02:22:47:01
עד שאמי הגיעה, הגיעו אחרות לעזור
לי, ובסוף דודתי יילדה אותי.

02:22:55:07 02:22:52:17
נהוג לומר שצירים הם כמו הבעלים
של הנשים שחיות אותם.

02:23:02:08 02:22:55:20
כשהיו צירים מאוד חזקים, אמרו
שהבעל הוא הבעיה.

02:23:06:08 02:23:02:12
בעלי היה איש טוב, ולכן מעולם
לא סבלתי מצירים,

02:23:08:08 02:23:06:17
בקושי נגעו בי במהלך הלידות שלי.

02:23:13:10 02:23:10:10
חיי היו טובים בסך הכל.

02:23:17:21 02:23:13:21
אהבתי את משפחה ואורחים
היו מגיעים בשפע.

02:23:21:08 02:23:18:04
הייתי מכינה אוכל אם לאמהרים ואם
לפלאשים,

02:23:28:16 02:23:21:19
וכשיבקשו ממני מים הייתי מגישה
קנקן ט'לה, וגם קנקן מים לחצר

02:23:29:24 02:23:28:22
במקרה שהגיעו אנשי עסקים.

02:23:33:14 02:23:30:10

הם היו מגיעים ועוצרים אצלנו.

02:23:38:05 02:23:34:04
נהגו להגיע אליי להתנקות, לנוח, לאכול
ולשתות ובערב להמשיך בדרכם.

02:23:47:03 02:23:40:06
פעם הגיע אדם מגודג'ם ושאל את
אמי מה שמי.

02:23:50:02 02:23:47:23
אמי ענתה "קראתי לה טרו",

02:23:53:04 02:23:51:15
והוא ענה "למה לא קראת לה פסח במקום טרו?"

02:23:58:01 02:23:54:11
הוא אמר שהוא יקרא לי פסיקה, ולא טרו.

02:24:01:19 02:23:58:16
הוא היה מגיע וטוען בכוונה שהוא לא
אכל ושתה כדי שמיד אגיש לו.

02:24:03:17 02:24:01:22
התברר שהוא עשה זאת בכוונה.

02:24:07:06 02:24:04:03
הוא צפה בי מתרוצצת בעבר
ושאל את אמי לשמי.

02:24:12:22 02:24:07:19
אמי ענתה ששמי טרו, אך הוא קרא לי פסיקה.

02:24:18:17 02:24:13:14
כשהייתי מוזגת תבשיל, לא הייתי
מרוקנת את הסיר,

02:24:24:04 02:24:19:03
לא אהבתי להשאיר תבשיל בתוך הסיר.

02:24:30:19 02:24:25:19
חמתי הייתה שואלת אותי למה אני
מוזגת ללא הפסקה,

02:24:32:10 02:24:31:05
והייתי עונה לה שזה למאכל.

02:24:40:18 02:24:38:18
ונדהמתי לגלות שיש דבר כזה.

02:24:46:13 02:24:41:16
היא אמרה לי שעד שלא מסיימים את
מה שיש בסיר לא מוציאים משהו נוסף.

02:24:48:02 02:24:46:18
לא היה לי לב לשמור,

02:24:49:20 02:24:48:04
לא ידעתי לשמור ליום למחרת.

02:24:51:23 02:24:50:01
אין דבר כזה שאני שומרת אוכל
למשפחתי ליום אחר.

02:24:57:13 02:24:53:00
בבית שלי, אם היה ט'לה בחיי לא
נשאר כלום.

02:25:00:22 02:24:58:01
אם הייתי ט'לה,

02:25:05:15 02:25:02:12
הייתי מכינה מעל הכמות של הנדרשת.

02:25:07:20 02:25:06:02
לא אהבתי למזוג מעט ט'לה.

02:25:14:20 02:25:07:24
שאלתי אותך קודם אילו מאכלים
היו אוכלות נשים בהריון?

02:25:15:16 02:25:14:24
בהריון?

02:25:18:10 02:25:16:17
כן, אמרת לי שאטמית, שזו דייסת שיבולת שועל.

02:25:20:10 02:25:18:16
מאכלים?
- כן.

02:25:25:18 02:25:21:23
באתיפיה היה אפשר לאכול הכל,
גם לחם דחוס,

02:25:27:23 02:25:26:18
כל מה שהבטן שלך רוצה,

02:25:30:05 02:25:28:10
ומה שהבטן לא רצתה, לא אכלו.

02:25:39:03 02:25:35:05
אמרת שדייסת שיבולת שועל היא טובה?

02:25:41:07 02:25:39:13
זה טוב לאחר לידה.
- למה זה טוב?

02:25:43:06 02:25:41:18
למה שותים את זה?

02:25:49:15 02:25:43:13
הדייסה נועדה לאחרי לידה,
כי זה מחזק את הגוף

02:25:52:07 02:25:50:01
ומחזק את האגן, זאת הסיבה.

02:25:53:00 02:25:52:09
מה לגבי פשתן?

02:26:00:20 02:25:53:04
זה גם טוב, זה מרכז ומאחד את
העור שנמתח בזמן ההיריון.

02:26:05:03 02:26:01:09
יילדת את עצמך וגם אחרים?
- נכון.

02:26:10:20 02:26:05:09
כשקרובים ובני משפחה הגיעו לבית
לאחר הלידה,

02:26:12:03 02:26:11:10
מה הם נהגו לומר?

02:26:13:04 02:26:12:13
על הלידה?

02:26:16:06 02:26:13:14
על עצם העובדה שיילדת את עצמך.

02:26:18:01 02:26:17:02
שלא יקרה לי שוב,

02:26:22:12 02:26:21:01
אם הייתי בבית,

02:26:24:21 02:26:23:04
והיינו מזמינים אנשים לפני הלידה,

02:26:27:10 02:26:26:02
הצירים לא היו מגיעים בזמן התקהלות.

02:26:33:08 02:26:28:06
כשאחד צועק והשני צועק, העובר
עלול להיבהל ולהתקפל פנימה.

02:26:40:00 02:26:35:24
בצירים שלפני לידת בני, סבלתי מצירים
שגרמו לי למחוץ דברים.

02:26:40:13 02:26:40:02
את מה?

02:26:46:02 02:26:40:20
כשיילדתי את עצמי עברתי צירים
של חודש, תוך כדי אחיזה במיטה,

02:26:50:17 02:26:46:15
בכל פעם שציפיתי שהוא יצא,
הצירים עברו והבוקר הגיע,

02:26:54:09 02:26:51:00
וביום שהוא דחף בחוזקה ילדתי אותו.

02:26:58:08 02:26:55:17
אסור להזמין אנשים לפני הלידה.
- באמת?

02:27:03:01 02:27:00:04
יש כאלה שמתאפקים ומזמינים אנשים.

02:27:07:24 02:27:04:23
אומרים שיש כאלה שעברו צירים במשך
שבועות או שלושה או ארבעה ימים.

02:27:11:08 02:27:08:08
אסור כי עלולים להיווצר סיבוכים בלידה.

02:27:18:02 02:27:11:20
הלידה מרטיבה, בתחילת הלידה
יש הפרשה רירית.

02:27:24:02 02:27:19:00
יש כאלה שיוולדות לפני הזמן ויש
כאלה שיש להן דימום ללא לידה,

02:27:25:23 02:27:24:07
למעשה תהליך הלידה משתנה מאוד

מיולדת ליולדת.

02:27:28:13 02:27:26:12

עוברים את ההיריון בהמתנה
ובתחושת הישרדות.

02:27:36:19 02:27:29:01

בתחילת הלידה יש תחושה של דחיפות,
רצון להתפנות ותחושת רטיבות.

02:27:39:20 02:27:37:06

הסימנים האלה מסמלים על צירים
ותחילת לידה.

02:27:45:10 02:27:40:07

לכן, בגלל אורחים שמגיעים בשעה
כזאת, העובר עלול להתעכב.

02:27:53:00 02:27:49:09

היה נהוג לערוך טקס קפה ושיהיה עשן קטורת?
- כמובן.

02:27:55:12 02:27:53:07

איזה דברים אהבת?
-השמחה החלה רק לאחר הלידה.

02:27:59:16 02:27:56:10

בהתחלה, במידה שהיה מישהו מהמשפחה
בבית, נהגו להכין קפה.

02:28:02:01 02:28:00:09

אבל נשים שלא הייתה להן משפחה
פשוט עברו את הצירים.

02:28:04:18 02:28:02:06

לאחר הצירים והלידה,

02:28:08:09 02:28:05:03

נהגו לערוך טקס קפה חגיגי, לפני שהיולדת
נכנסה לבקתת הנידה.

02:28:10:14 02:28:08:19

את הט'לה הכינו לפני הלידה.

02:28:13:16 02:28:11:15

באתיופיה הכל היה כבר מוכן לפני הלידות.

02:28:22:04 02:28:17:07

נהגנו להכניס קמח לתוך שק,
ולהכין את התבלין החרifi.

02:28:25:16 02:28:22:16
הנשים ילדו אחרי שהכל מוכן,
הן לא ילדו ללא התארגנות.

02:28:32:05 02:28:29:18
בתקופה ההיא היה גם יותר תיאבון.

02:28:37:21 02:28:33:06
אמנם לא הייתי כל כך רעבה, אבל
אחרי הלידות נהייתי רעבה.

02:28:39:24 02:28:38:11
כשילדתי את התינוקת שנפטרה לי,

02:28:45:10 02:28:40:21
וכשילדתי את הבנים ואת בני הבכור,
אמי ואני ילדנו באותו זמן.

02:28:48:08 02:28:45:22
שתינו עברנו לבקתת הנידה, ולא
הייתה לנו מטפלת לאחר לידה.

02:28:58:01 02:28:50:20
שני התינוקות שהיו לי נפטרו בפסח.

02:29:01:14 02:28:58:21
בפסח הרי לא היה מה לאכול מלבד
לחם דחוס,

02:29:06:10 02:29:01:19
ובקווארה לא הכל צמח.

02:29:09:22 02:29:07:05
הלחם הדחוס היה מר מאוד
ואנשים לא הרבו לאכול ממנו.

02:29:19:05 02:29:10:14
אם שחטו עז או תרנגול, ילדתי
ללא רעב ואוכל.

02:29:23:24 02:29:19:19
ואחרי שילדתי, לא היה דבר שלא אכלתי.

02:29:33:03 02:29:24:02
הייתה לנו חמאה בשניים או שלושה
מכלים, ואכלתי הכל.

02:29:40:23 02:29:33:10
אחרי שהתחתנת ועברת לבית חמך,

במה בעלך עסק?

02:29:43:13 02:29:41:14
היה בבעלותכם שדה חרישה?
בעלך היה רועה צאן?

02:29:44:09 02:29:43:16
כן, עסקנו בחרישה.

02:29:46:18 02:29:44:16
עסקתם בחרישה?
כן.

02:29:55:11 02:29:46:20
וגם ברעיית צאן, בהשגחה אחר הפרות
והעזים, היו לנו שטחים בשפע.

02:30:03:08 02:29:55:23
היה שטח לגידול פלפלים חריפים
ושטח לגידול כותנה בקווארה.

02:30:11:12 02:30:04:00
הגידול היה מיוחד, השומשום היה מיוחד.
הכל היה טרי, ואצלי,

02:30:14:10 02:30:12:02
הייתי צריכה רק לקטוף, לא הייתי
צריכה לקחת מביתו של דני'אן.

02:30:20:07 02:30:14:13
אספתי רק מלח גס ממנו.
- לשימושך האישי או למכירה?

02:30:22:07 02:30:20:10
זה נועד למכירה.

02:30:25:08 02:30:22:10
היינו אוספים הכל ומכניסים למכלים.

02:30:32:22 02:30:25:21
גם גרגירי שומשום, כי בקווארה לא
צמח שומשום, אלא רק במדבר.

02:30:36:09 02:30:33:22
מה הייתה עבודתו של בעלך?
- הוא היה חקלאי.

02:30:38:12 02:30:36:14
ומלבד חקלאות?

02:30:42:16 02:30:38:21
הוא הבין רק בחקלאות. כשהבן הגדול
שלנו עמד להתחתן הוא נסע להביא,

02:30:50:14 02:30:42:24
להביא מה?
- בשר בקר עשיר ושומן.

02:30:53:11 02:30:51:20
בעלי דנ'יאו לא היה מעמיס משאות על חמורים.

02:30:58:16 02:30:54:12
הוא התעסק בחרישה בלבד ולא בעבודות
בברזל, כמו אחיו.

02:31:00:08 02:30:59:01
הוא גם לא התעסק בעסקי הביגוד,
רק בחרישה.

02:31:03:18 02:31:00:16
לפני כן, הוא היה משגיח על
הפרות של אביו ושל אחיו,

02:31:05:24 02:31:03:21
ובשלב מאוחר יותר הפך להיות חקלאי.

02:31:12:23 02:31:07:13
הוא למד לימודי רבנות במטרה להיות קייס,
אבל הוא פרש בגלל המורים.

02:31:16:17 02:31:13:04
היה לו מקצוע נוסף מלבד חרישה?

02:31:25:12 02:31:16:22
בנוסף לעבודה שלו, מדי שנה בפסח,
הוא עשה מאמצים לצוד אריה,

02:31:28:00 02:31:26:00
אך לא צלח ולכן הפסיק.

02:31:32:13 02:31:28:09
עד שלא סיימו את ה"סינק" שלי,
הם לא אכלו משהו אחר.

02:31:36:11 02:31:32:16
כולם אהבו לאכול את ה"סינק" שהכנתי.

02:31:40:04 02:31:36:15
כשהוא היה יוצא לשטח היית מכינה לו?
- ועוד איך.

02:31:44:22 02:31:40:17
הייתי אורזת לו כל דבר בנפרד.

02:31:46:05 02:31:45:01
לכמה ימים זה הספיק לו?

02:31:50:11 02:31:46:16
עד שהוא היה חוזר, ולפעמים נשאר עודף.
- חודש שלם?

02:31:54:24 02:31:53:19
הוא נהג לקחת את כל זה לציד.

02:31:57:01 02:31:55:07
עד שהם לא סיימו את האוכל שלי,
הם לא היו נגעו בשאר האוכל.

02:31:58:20 02:31:57:11
הם נהגו לומר שהם אוכלים
רק את האוכל שלי.

02:32:02:16 02:32:00:06
האמהרים והפלאשים נהגו ללכת ביחד,

02:32:05:19 02:32:03:02
ציד היה מחבר ביניהם.

02:32:11:19 02:32:06:04
אחד הציידים שהיה נוצרי היה מתפעל מהאוכל
שהייתי מכינה, והיה גם מתחיל איתי קצת,

02:32:15:03 02:32:11:21
אבל לא היה אכפת לי כל עוד הוא
אוהב את הלחם הדחוס שלי.

02:32:19:23 02:32:16:23
הוא נהג ללכת לדודיו.

02:32:23:20 02:32:20:14
הוא נהג גם לחצות את "נהר הדגים",

02:32:27:16 02:32:24:07
הם היו מעלים על החמור כמויות
של דגים ומביאים לבית.

02:32:30:23 02:32:28:11
וגם בשר מיובש.

02:32:35:15 02:32:33:15

לא היה דבר כזה שהאוכל נועד
עבור דנ'יאו בלבד.

02:32:38:23 02:32:35:21
לא היית מפחדת לפעמים כשהוא
היה יוצא?

02:32:44:18 02:32:39:14
לא דאגת או פחדת מפני חיות
טרף או שהוא חלילה לא יחזור?

02:32:47:03 02:32:45:19
כשהוא היה עוזב את הבית למשך חודש שלם,

02:32:49:15 02:32:47:10
ברור שהדאגות היו שם.

02:32:57:02 02:32:55:02
ידעתי שהוא יחד עם אנשים נוספים.

02:33:01:15 02:32:57:13
חששתי שהם ייקלעו למאבקים
עם כנופיות או עם חיות טרף.

02:33:04:18 02:33:01:24
חששתי גם מפני אריות,

02:33:07:20 02:33:05:00
מהעובדה שהוא רצה לצוד אותם
אבל גם היו יכולים לטרוף אותו.

02:33:11:18 02:33:08:03
התיאבון חזר לי רק אחרי שהוא חזר.

02:33:13:14 02:33:11:23
גם אני, בתור שומרת על פרות ועזים,

02:33:17:07 02:33:13:24
לא הייתי רגועה עד שראיתי אותו במו עיניי.

02:33:20:19 02:33:17:18
אחרי שהייתי חולבת את הפרות שלי,
מכינה קפה וסוגרת את הדיר,

02:33:23:23 02:33:21:07
חששתי שאולי הוא נפל בשדה
החרישה או הוכש על ידי נחש,

02:33:25:14 02:33:24:00
והייתי הולכת לשדה החרישה

ומחזירה אותו לבית.

02:33:27:15 02:33:26:00

לא הייתי רגועה.

02:33:30:17 02:33:29:03

למרות שהיה מדובר בבעל שגידל אותי,

02:33:33:21 02:33:30:20

וגם כשדובר במישהו שהכרת יום או יומיים ויש אהבה, היו חששות.

02:33:35:20 02:33:34:05

זה קשה כשמתאהבים אפילו כשלא מדובר בבעל.

02:33:37:01 02:33:36:05

זה כמו אבא ואמא.

02:33:44:19 02:33:37:16

הוא לא רק בעלי, לא הרגשתי כך כלפי הוריי.

02:33:48:17 02:33:45:03

בעלי תפקד כשלוש דמויות, בעל אבא ואמא.

02:33:55:11 02:33:49:10

הדאגה כלפיו הייתה שונה, הייתי חוששת שאולי הוא מת או שנהרג.

02:34:01:15 02:33:56:22

כשהוא היה חוזר, הייתי מכניסה את כל הדברים למקומם,

02:34:04:17 02:34:02:06

ובעלי היה אומר "הבית הזה ריק ממצרכים".

02:34:08:06 02:34:05:09

הוא בטח חשב לעצמו שאכלתי הכל.

02:34:13:23 02:34:09:05

הייתי לוקחת מבעלי את הבשר שהביא איתו מהצייד

02:34:20:13 02:34:15:01

ומבשלת באש גדולה.

02:34:25:24 02:34:24:09

אבל אצלי זה לא היה קיים,

02:34:30:06 02:34:26:17
הייתי עושה להבה גדולה ומזמינה
את השותפים של בעלי,

02:34:34:24 02:34:30:16
והייתי מתעקשת שכולנו נסעד יחד, הייתי
מתחלקת במה שאלוקים נתן לי.

02:34:36:16 02:34:35:10
אצלי זה היה אחרת.

02:34:46:07 02:34:36:18
מדי קיץ וחורף, היו מבקשים מד'יינאו
שיספק להם אוכל ושתייה,

02:34:52:19 02:34:46:13
והוא תמיד אמר לי לתת להם, אם
בחורף ואם בקיץ. דנ'ייאו נתן לכולם.

02:34:55:00 02:34:53:09
הוא היה מחלק כל היה לו.

02:35:01:02 02:34:57:09
לא במקרה אלוקים מחבר בין אנשים,
לא סתם הוא חיבר בינינו.

02:35:06:06 02:35:01:18
אבי לא גידל אותי ולאמי
לא הייתה משפחה,

02:35:08:02 02:35:06:15
לא אכלתי בבית דוד או דודה.

02:35:11:17 02:35:08:12
שידוך זה דבר טוב, ושלנו היה יוצא דופן.

02:35:18:17 02:35:12:00
היו כאלה שהיו מדברים על הנשים שלהם
ומספרים על הדברים שהן היו עושות,

02:35:20:00 02:35:18:24
ובעלי היה אומר "על מה אתם מדברים?"

02:35:23:09 02:35:20:17
מערכת יחסים בין גבר לאישה זה בית מלוכה,

02:35:24:10 02:35:23:12
גם אלוקים לא אוהב שמדברים כך,

02:35:26:24 02:35:25:13

איך אפשר לקיים שיחה על דבר כזה?"

02:35:30:05 02:35:27:16
היו גברים שחיפשו דברים במקומות
אחרים, לא אהבתי וגם לא רציתי,

02:35:32:00 02:35:30:24
וכך גם חינכתי את ילדיי.

02:35:33:15 02:35:32:03
"אם אתם חיים עם בן אדם, תתמסרו
רק לו,

02:35:36:20 02:35:34:14
ואם אתם עוזבים אז עזבו באופן מלא,

02:35:40:07 02:35:37:01
אל תספרו על ההרגלים
שלהם לאחרים".

02:35:42:04 02:35:40:21
ראיתי את זה אצל חמתי.

02:35:47:00 02:35:43:03
את המראה שלי קיבלתי מאמי
ואת החינוך מחמתי.

02:35:51:13 02:35:47:03
חמתי הייתה יוצאת דופן, היא לא
נהגה להסתכל לאנשים בעיניים.

02:35:52:24 02:35:51:22
אחרי שהיא הייתה מגישה אינג'רה,

02:35:55:05 02:35:53:06
היא הייתה יוצאת לחצר האחורית או
יושבת במטבח.

02:36:01:06 02:35:55:15
היא נהגה לומר שלהסתכל לאנשים
בעיניים גורם לעין הרע.

02:36:11:10 02:36:01:23
וכשהיא הייתה קוטפת עם ידיה
המבורכות, זה היה יוצא דופן.

02:36:13:09 02:36:11:23
למדתי ממעשי ידיה.

02:36:19:10 02:36:14:06

חמתי הייתי אומרת שבעלי הוא חתן מיוחד,

02:36:24:10 02:36:22:23

אדם מיוחד,

02:36:26:17 02:36:25:19

זכיתי.

02:36:33:23 02:36:28:04

הייתה תקופה שלא הייתי מסוגלת
להשאיר כסף בידיי,

02:36:39:11 02:36:35:06

ובעלי הבטיח שהכסף לא יישאר אצלי
והייתי מביאה לו אותו כדי שישמור.

02:36:42:19 02:36:39:23

את מה שנתתי הייתי מבקשת חזרה.

02:36:47:01 02:36:44:12

היה צורך בשיפוצים בבית, וכששאלתי
אותו באיזה כסף נשלם עבור זה,

02:36:50:06 02:36:47:14

הילדים דנו ביניהם על איסוף כספים
לשיפוץ,

02:36:54:23 02:36:51:02

אספו חמישה עשר אלף שקלים,
ושיפצנו את ביתנו.

02:36:59:16 02:36:56:01

לפתע גם מכונת הכביסה התקלקלה.

02:37:07:01 02:37:02:20

כשהגיע טכנאי ותיקן את המכונה,

02:37:11:08 02:37:07:17

התברר ששמונה מאות שקלים
שהוא נתן לטכנאי.

02:37:14:18 02:37:11:19

הוא למעשה חשב שהשטרות
האדומים הם ארבע מאות.

02:37:17:16 02:37:15:07

הוא ראה את מספר השטרות, אבל לא
ידע שמדובר במספר שתיים.

02:37:24:01 02:37:18:12

שאלתי את דנייאו כמה הוא שילם
לו והוא ענה "ארבע מאות שקלים,

02:37:27:16 02:37:26:05
וכשה- 28 לחודש יגיע אשלם לו את השאר".

02:37:33:17 02:37:28:07
כששאלנו בכמה הוא קנה את המכונה, הוא
ענה שבאלף ושש מאות שקלים.

02:37:36:20 02:37:34:06
המכונה עבדה וכיבסה ובני עזר לי לתלות.

02:37:43:04 02:37:36:24
הבן שילדתי לבד הוא יוצא דופן,
ודואג כמו אמא ואבא.

02:37:44:12 02:37:43:15
כך הוא עשה.

02:37:47:13 02:37:45:03
הוא נתן לנו את הכסף לתשלום.

02:37:53:11 02:37:48:02
בעלי ספר אלף שש מאות שקלים,

02:37:56:13 02:37:53:22
כששאלתי את הטכנאי כמה בעלי נתן לו,
הוא ענה "שמונה מאות שקלים",

02:37:59:00 02:37:57:09
וכששאלתי אותו "דנייאו, לא אמרת
ששילמת ארבע מאות?"

02:38:01:19 02:37:59:02
הוא ענה שהוא כנראה נתן לו ארבע
מאות ושהוא לא בטוח.

02:38:17:08 02:38:07:20
הם ילדים מיוחדים, ושמרו שלא
ירמו את בעלי דנייאו.

02:38:20:15 02:38:17:21
נהגו לומר שיהיה עין הרע
במי שמנסה לפגוע בדנייאו.

02:38:24:21 02:38:21:01
תמיד אמרתי להם לומר לו כמה
הוא נתן, כי הוא לא ידע להבדיל.

02:38:27:13 02:38:25:07
עכשיו אשאל אותך שאלה אחרונה

02:38:31:23 02:38:27:17
למה את מתגעגעת בחיך באתיופיה?

02:38:40:09 02:38:32:12
אין דבר שאני לא מתגעגעת
אליו, זו מדינה טובה.

02:38:42:15 02:38:41:01
לא חוויתי שום בעיה,

02:38:46:05 02:38:43:12
לא קרה שלאחד הילדים היה
חום או שטיפלתי בילד חולה.

02:38:49:23 02:38:47:02
היה אפשר לאסוף הכל.

02:38:52:05 02:38:50:16
אני אשכח את אתיופיה רק כשאמות.

02:38:54:21 02:38:52:20
המולדת שלי. עכשיו אני בישראל

02:38:57:04 02:38:55:03
והיא מדינה טובה מאוד.

02:39:01:07 02:38:59:24
אמנם אנחנו מתקשים לשרוד

02:39:04:23 02:39:01:20
ויש הרבה מחלות, אבל הטיפול הרפואי
ניתן פה בחינם.

02:39:08:12 02:39:06:09
למרות זאת, אין אפשרות להשיג
כאן הכל ולקחת בשפע.

02:39:12:11 02:39:09:12
באתיופיה לא היה צריך להתקמצן,
היו מים וקרשים בשפע

02:39:15:01 02:39:12:24
ודבר לא נקנה בכסף.

02:39:17:02 02:39:15:12
לא היה דבר שלקחתי מביתו
של ד'יינאו מלבד מלח גס.

02:39:22:06 02:39:17:20
רק את המלח הבאנו בעזרת חמור.

02:39:33:06 02:39:24:07
לעולם לא אשכח את הכפר "דבה".

02:39:36:10 02:39:33:24
קוראים לאזור קווארה אבל היו לה גבולות,

02:39:40:18 02:39:36:20
ולגבול שלנו קראו "דבה", מקום
מאוד נוח לילדים ולגידול בקר.

02:39:46:16 02:39:41:13
מעולם לא דאגתי שאחד
מילדיי יהיה חולה.

02:39:51:24 02:39:47:00
כשהם יצאו מהבית אמנם היה להם קר, אך
לא היה צורך לטפל בהם כי לא חלו.

02:39:54:05 02:39:52:07
אז למה את מתגעגעת באתיופיה?

02:39:55:06 02:39:54:07
למה אני מתגעגעת?

02:40:00:19 02:39:55:10
לחלב ולעזים שהיה ניתן לגדל בשטח ביתנו.

04:19:58:18 02:40:01:08
העיזים והתרנגולות היו בשפע וחיו איתנו.